

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

DIN SUMAR:

- Foamea de energie: un bine sau un rău?
- Cum se face o descoperire
- Poznașele unde rătăcitoare
- Fructele, glucidele și dietetica

*Pentru
a ajunge
la
auto-
control...*

Un basm cu mărgăritare ● Cine a pavat jungla? ● 12 scaune din 40

Metoda cunoscută astăzi sub numele de antrenament autogen sau autoantrenament, pe scurt A.T., este la fel de veche ca însăși conștiința. Mijloacele la care face apel antrenamentul autogen — atenția, imaginația, autosugestia — au fost rind pe rind folosite de magie, religie, medicină, în război sau pe scenă. Pe baza lor a creat Stanislavski antrenamentul actoricesc. Gînditori de frunte de odinioară le-au inclus într-un fel sau altul în sistemele lor filozofice sau practice de viață etc. Mai aproape de noi, în Occident, au apărut câteva sisteme de autopsihoterapie. Scopul lor era să asigure pacientului cât mai multă libertate față de medic.

La începutul secolului nostru Behterev a introdus în practică metoda autohipnozei, iar Jacobson a propus „relaxarea consecutivă”, stăpînirea totală a tonusului muscular. În sfîrșit, psihiatrul austriac Schultz a elaborat antrenamentul autogen, bine cunoscut și folosit astăzi pe scară largă în toată lumea. Metoda a fost preluată și dezvoltată de multe școli europene de psihoterapie. Unele din ele au dat rezultate foarte bune.

Dar la ce folosește de fapt antrenamentul autogen ?

Documentar

PENTRU A AJUNGE LA AUTOCONTROL...

Unii recurg la antrenamentul autogen fără a avea cea mai vagă idee despre ceea ce așteaptă din parte-i. Se „agață” de el ca de un panaceu împotriva unui rău nedefinit, a unei revolte insuficient argumentate împotriva lor înșiși și a universului înconjurător. Firește, pe aceștia A.T.-ul îi dezamăgește. De altfel, în asemenea cazuri antrenamentul însuși are mai totdeauna un caracter episodic, nesistematic.

De aceea de la bun început trebuie să precizăm că antrenamentul autogen nu înlocuiește autoeducarea. Căci stăpînirea de sine nu este un scop, ci un mijloc care — pentru a da rezultate — trebuie să se încadreze organic în contextul vieții considerate în ansamblu, în ierarhia unor țeluri și valori, într-un cuvînt în ceea ce se poate numi filozofia personală.

Se spune, pe bună dreptate, că omul modern este inclinat către o gîndire tehnică. Obişnuința cu dependențele logice s-a înrădăcinat atît de puternic în omul de astăzi, încît acesta tinde către ele în toate împrejurările vieții și le așteaptă din partea lui însuși, a trupului și minții sale... Dar ele nu-i pot da totul, întrucît psihicul uman este în multe privințe capricios și paradoxal, este un sistem prea complex și vast ca să se poată mulțumi cu monotonia și o succesiune riguroasă.

Capriciosul automatism al psihicului

Orice om se lovește de sfaturile :

1. Pentru mușchi puternici, faceți genuflexiuni.
2. Pentru a vă dezvolta memoria, învățați pe de rost texte în proză sau versuri.

Dar între aceste două sfaturi există o mare deosebire. Dacă mușchii picioarelor se întăresc într-adevăr prin genuflexiuni, nu este în schimb sigur că memoria se poate dezvolta învățînd pe de rost. Acest rezultat depinde și de o sumedenie de alte împrejurări ca : frecvența plimbărilor în aer liber, relațiile sociale etc. Și mai e ceva. Chiar dacă memoria se dezvoltă, această dezvoltare se poate produce într-o direcție nedorită. Trebuie să tragem deci concluzia că sfaturile privind memoria n-au nici un sens, că ele nu trebuie urmate ?

Nu, nu înseamnă de fel că ele trebuie ignorate. Dar trebuie să le interpretăm altfel decît pe cele privitoare la bicepsii.

Despre mijloacele de autocontrol am putea spune — parafrazînd un bine cunoscut aforism : decît să le practici de o sută de ori, mai bine să le simți o singură dată. Ele sînt simple și în același timp complexe. Uneori le utilizăm de o sută de ori pe zi fără să ne dăm seama de asta. Cînd însă încercăm să le practicăm conștient, capriciosul automatism al psihicului le poate refuza. De aceea, spre a deveni stăpîn pe noi înșine, trebuie — dacă ne putem exprima așa — să ne impunem acest lucru în proporție de zece la sută, iar restul de 90 la sută să-l ignorăm.

Și cu aceasta intrăm într-o sferă în care nu mai sînt suficiente simpla perseverență și respectarea riguroasă a unor reguli, în care reușita poate fi asigurată numai prin autoanaliză și autoexperiență. Cu alte cuvinte, stăpînirea de sine psihică este un proces creator. Dar cum trebuie să se desfășoare el ?

Zilnic, cel puțin un A.T.

Un ciclu complet de antrenament autogen trebuie să cuprindă prin urmare două etape. Una, care are ca țel final

eliberarea de orice emoții și este alcătuită din antrenamentul destinderii musculare, stăpînirea tonusului vascular și exersarea respirației. Și o a doua care are în vedere autosugestia orientată. Dar delimitarea lor nu trebuie făcută prea strict ; prima etapă cuprinde de multe ori și elemente din cea de a doua și invers.

Citind aceste principii ale antrenamentului autogen, unii cititori se vor simți poate tentați să încerce metoda. Și în același timp poate că se vor întreba : dar de cîte „sedințe” A. T. e nevoie ? Răspunsul cel mai bun : cu cît vor fi mai multe, cu atît mai bine. Totuși, mai concret, ar fi nevoie de minimum una pe zi. Durata medie a unui antrenament autogen trebuie să

vor trebui și ei pină la urmă să extindă A. T.-ul la tot felul de împrejurări cotidiene.

Ora cînd poate fi practicat A. T. depinde de programul și preferințele fiecărui. De obicei este preferată după amiază, după sfîrșitul zilei de muncă. De altfel, în această a doua parte a zilei este mai necesar și antrenamentul autogen, care poate contribui la biruirea obosealii și încordării după o dimineață de muncă intensă. Din diverse motive, însă, unii nu se pot antrena după amiază. Iși pot alege dar ora de A. T. dimineața sau la amiază. Timpul optim pentru A. T. depinde de fapt de ritmul circadian al fiecărui. Orele cele mai potrivite sînt totuși înainte și după somn.

Foarte util este și un „microantrenament autogen” cu o durată cuprinsă între cîteva secunde și 2—5 minute, la orice oră și în orice împrejurare ca, de pildă, în gară în așteptarea trenului. Și mai prețios este însă un micro A. T. în condiții care, aparent, sînt total nefavorabile practicării sale : o discuție încordată, emoții, momentul unei hotărîri decisive. În asemenea momente A. T. poate să dea cel mai mare randament.

Și încă o precizare importantă. Cursul A. T. pe care îl propune autorul acestor rînduri este recomandabil mai ales pentru indivizii de tip flegmatic. Aceștia pot da mai puțină atenție destinderii mușchilor fiind de la natură „fiziologic” destinși. Dar și tipul sanguin are mari șanse de izbîndă.

Colericii și melancolicii, în schimb, trebuie să dea mai multă atenție exercițiilor de destindere a mușchilor.

Poziția optimă

Concentrați-vă în întregime asupra trupului, încercați să-l simțiți de la cap pînă în virful degetelor și începeți prin a vă întreba : Stau comod ? Am o poziție bună ? Poziția pe care o am corespunde cu activitatea pe care o desfășor ?

Se știe doar că o poziție incomodă ne poate provoca o proastă dispoziție sau teamă, ne poate încătușa mintea sau imaginația. În schimb, o poziție comodă ne poate calma, ne dă încredere în forțele noastre, vioiciune etc.

După cum nu lipsită de importanță este și poziția pentru somn. Știm s-o alegem totdeauna pe cea mai bună ?

Firește, poziția noastră nu poate depinde totdeauna de dorința noastră. Dar ați remarcat poate că într-un vagon supraaglomerat călătorii se simt mai înghesuși mai ales în primele minute, după care parcă se mai „tasează”. Se produce fenomenul numit de fiziologi adaptare. Indiferent dacă are poziție comodă sau incomodă, pînă la urmă trupul se adaptează, se resemnează. Așa se explică, de altfel, de ce unii izbutesc să adoarmă în picioare, iar alții să rămînă treji chiar dacă stau mult timp culcați. De unde se vede că nu numai poziția în spațiu este importantă, ci și repartizarea internă a încordării mușchilor.

Dar să ne întoarcem la poziția optimă pentru A. T. Poziția întins pe pat sau tolănit în fotoliu nu înseamnă încă destindere totală a trupului. În celebra lucrare a lui Stanislavski „Munca actorului cu sine însuși” există un paragraf intitulat „Relaxarea mușchilor”. Titlul nu este o simplă metaforă, ci o definiție fiziologică exactă. Iată, de pildă, pasajul : „...Cu cît ascuți mai atent contracțiile și spasmele trupului, cu atît ele se înmulțesc. În felul acesta începi să deosebești în tine senzații pe care înainte nu le-ai remarcat... Iar asta te ajută să afli mereu alte contracții, și cu cît găsești mai multe, cu atît descoperi mai ușor altele noi. În scurt timp am izbutit să mă debarasez

de încordarea din regiunea spinării și gitului... Am văzut limpede cît de multe contracții musculare de prisos, dăunătoare, inutile avem, fără să le bănuim...”

Mulți dintre noi am observat poate că pentru a scăpa de o contracție a mușchilor trebuie să facem o mișcare, oricît de mică. Dar principala dificultate constă în faptul că atunci cînd ne îndreptăm atenția asupra unei zone a trupului, prin însăși această acțiune provocăm o încordare, mai mică, sau mai mare. Intervine dar un paradox : destinderea este dificilă pentru că nu reclamă nici cel mai mic efort.

Ce este starea nervoasă

În aceste condiții ce ne rămîne de făcut ? Să devenim „vinători” de senzații ?

Psihiatrul austriac Schultz încerca să formeze la pacienții săi „simțul mușchilor”. „Cred că starea nervoasă este un complex de încordări mușchulare dezordonate prin care omul răspunde, voluntar sau involuntar, la niște excitații din mediul exterior” — scria Schultz. Stanislavski cerea elevilor lui „să introducă în natura lor fizică un controlor al mușchilor, să-l facă a doua lor natură”. Și le recomandă să învețe acest lucru de la pisici și copiii mici care stăpînesc la perfecție arta destinderii. De altfel și regula de bază a odihnei yoghinilor sună : „Destindeți-vă mușchii. Puterea stă în repaus”.

Se știe că natura a înzestrat omul cu un mecanism al dirijării conștiente, spontane a mușchilor, dar nu a tuturor. Spontaneitatea privește mai ales contracțiile care alcătuiesc principala activitate a mușchilor. În ce privește destinderea, aceasta se realizează în cea mai mare parte de la sine, inconștient. Este un capriciu al naturii. O dată cu înaintarea în vîrstă însă omul își „îmbogățește”, după cît se pare, potențialul tensiunii excedentare, iar viața modernă nu-l mai lasă să scape de ea. Și totuși, omul nu este total neputincios în fața acestei situații ; el mai poate utiliza resursele destinderii conștiente, cu alte cuvinte antrenamentul autogen care asigură trupului și minții o odihnă totală și, în plus, le obișnuiește cu autocontrolul.

Vladimir Levi

candidat în științe medicale

(Va urma)

documenta.

documentar docum.

rentar documentar do

documentar documenta

mentar documentar docu

ar documentar documentar

umentar documentar docu

ar documentar documentar

umentar documentar docu

ar documentar documentar

umentar documentar docu

ar documentar documentar

umentar documentar docu

ar documentar documentar

umentar documentar docu

ar documentar documentar

umentar documentar docu

ar documentar documentar

umentar documentar docu

ar documentar documentar

umentar documentar docu

Gata pentru antrenament.

fie de 10—15 minute. El poate fi și mai prelungit, dar lucrul e ceva mai dificil.

Pentru A. T. nu e nevoie de un loc anume. Cel mai potrivit este totuși un colțisor liniștit dintr-o odaie. Dacă nu avem, putem folosi orice alt loc. Antrenamentul într-un loc nepotrivit este, firește, mai dificil, dar poate duce și la rezultate mai bune. Căci deprinderile practice nu trebuie formate neapărat sub un „clopot de sticlă”. Iar cei care se vor antrena în locuri izolate,

UN BASM CU MĂRGĂRITARE...

Dar fără Feți-Frumoși

În ziua când i s-a măritat fiica, zeul Krishna s-a cufundat în adincul mării spre a-i căuta cel mai frumos și mai prețios dar și a ieși de acolo cu un mărgăritar care avea un luciul dulce și tainic.

Cel puțin așa ne asigură *Vedele*, cărțile sfinte ale vechii Indii, care atribuie perlelor însușiri de talisman. Cine poartă perle la git nu mai are a se teme de nimic.

Pliniu cel Bătrîn a relatat și el o întâmplare rămasă celebră, dar terestră, petrecută în cursul unui festin oferit de Cleopatra în cinstea lui Marc Antoniu. Frumoasa Cleopatra i-ar fi spus atunci lui Marc Antoniu că poate prepara cea mai costisitoare băutură din lume. Generalul i-a răspuns însă că numai dînsul poate face așa ceva. Și a și trimis numaidecît soli în tot imperiul roman spre a-i aduce cele mai scumpe băuturi. Dar a pierdut totuși rămășița. Căci Cleopatra și-a smuls una din cele două perle pe care le purta la urechi, a dizolvat-o în oțet și a băut lichidul. Un „cocteil” atât de costisitor nu-și putea îngădui să ofere, se pare, nici chiar trufașul Marc Antoniu, întrucît perlele erau din vremi străvechi extrem de scumpe. Erau la mare preț nu numai pentru că cele veritabile — cu forme regulate și egal colorate — sînt foarte rare, dar și pentru că pescuirea lor a fost dintotdeauna o îndeletnicire primejdioasă, riscantă.

Intr-adevăr, pescuitul de perle cere multe cunoștințe, pricepere, îndemnare și un exercițiu continuu care începe în copilărie și ia sfîrșit o dată cu viața. Secretele meseriei au fost păstrate cu strictețe și transmise cu zgîrcenie din generație în generație. Încît pescuitul de perle, fie că era profesiunea unor grupuri restrînse, fie aceea a unor popoare întregi, n-a putut fi practicat niciodată de altcineva din afara lor.

Cea mai veche și mai celebră regiune pentru pescuit perle este Golful Mannar de la extremitatea sudică a Indiei, unde se află orașul Tuttukkudi, unul din cele mai mari centre ale comerțului cu perle din lume. În același timp, încă din vremea lui Alexandru Macedon se pescuiesc perle în toată zona arabă a Golfului Persic și pe bancurile de nisip din insulele Bahrein, în marea Sulu, de lingă țărmlul nord-estic al insulei Borneo și în apele de lingă coasta insulelor Aru, din sud-vestul Noii Guinee.

Cristofor Columb a văzut „indieni” care pescuiau perle în Golful Mexic, iar în 1579 Filip al II-lea al Spaniei a căpătat în dar o perlă imensă din insula Margarita din Marea Caraibilor. (De altfel insula a și fost numită așa din cauza abundenței de scoici care fabrică perle; în latină *margarita* înseamnă mărgăritar, perlă). În sfîrșit, se pescuiesc perle și lingă țărmlurile Japoniei.

Există perle care se pot vedea bine numai la microscop, altele sînt de mărimea unui bob de mazăre, iar uneori — foarte rar — se pescuiesc și perle mari cît un ou de porumbel. Dar cea mai mare raritate este perla neagră de mari dimensiuni. Sînt atât de puține la număr, încît fiecare din ele are un nume. Un astfel de exemplar a pescuit, n 1904, lingă țărmlul Mexicului indianul Buenaventura Jilles și perla lui a fost numită „Regina aztecilor”. Pescuitorii de perle mexicani mai povestesc și acum despre ea și despre destiul celui care a izbutit s-o aducă la suprafață.

După descoperirea ei, Buenaventura — a îmbogățit repede. Îmbogățit relativ, evident, întrucît a primit numai încizeci la sută din valoarea „Reginei”. Dar, oricum, era o adevărată avere și r fi putut trăi liniștit pînă la capătul illelor, renunțînd la istovitoarea-i meerie. Dar Buenaventura a fost atît de luit de norocul neașteptat care dăuse peste el, încît s-a țenit puțin. oia neapărat să găsească, ba socotea

chiar că *trebuia* să găsească, perechea „Reginei”. Ii și găsisese un nume: „Regele Montezuma”. A început, dar, să se cufunde tot mai des, lucrînd de unul singur, fără însoțitor. Într-o bună zi însă nu s-a mai întors acasă. La patru zile după aceea, tovarășii lui au plecat pe mare să-l caute. Dar au găsit numai barca. Era goală.

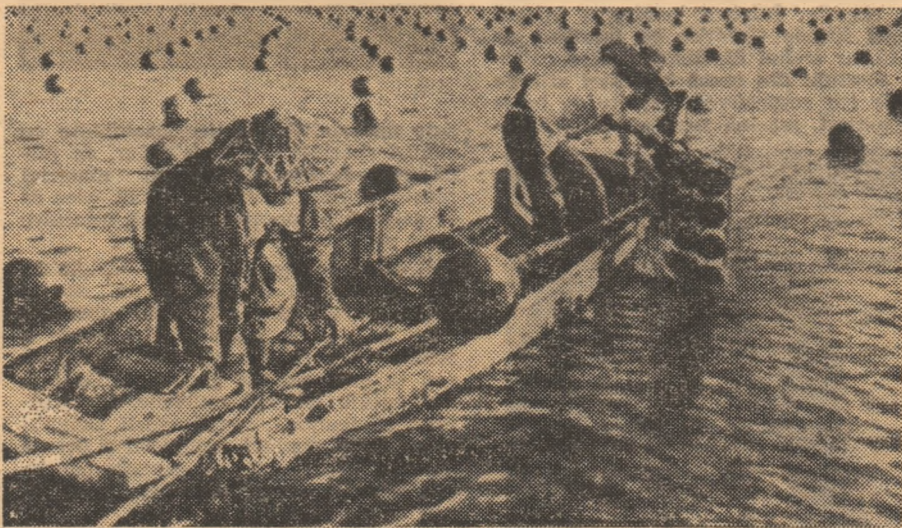
Parava — oamenii -pește

Lingă țărmlul sudic al Indiei, pescuitul perlelor începe la mijlocul lui marție și durează circa cincizeci de zile. În fiecare zi se desprinde de țărml o flotilă de 60—70 bărci, fiecare cu cîte 15 inși, toți din populația parava. În limba tamilă *parava* înseamnă pește zburător. Bărcile pornesc la drum cînd abia încep să mijlească de ziuă, pentru ca să ajungă în zonele unde pescarii cred că

ochelari și mască de protecție și adună scoicile pe pipăite, orbește. Un scufundător poate plonja de 40—50 de ori pe zi și scoate circa două sute de scoici.

Parava deprind meseria lor de la vîrsta de cinci ani. Un băiat de opt ani se poate afunda ușor pînă la patru metri adîncime. La 15 ani el lucrează cot la cot cu adulții. La 30 de ani scufundătorul are de obicei vederea stricată din cauza sării din apa de mare. În adînc apa e foarte rece, de aceea o a doua boală profesională a scufundătorilor este reumatismul. La 50 de ani un scufundător este un om sfîrșit.

Perlele pescuite sînt predate seara; ele sînt preluate, la birourile lor, de „mesaikarara”. Cuvîntul nu înseamnă, cum s-ar putea crede, „achizitor de perle” sau „specialist”, ci „cel care mîncă la masă”, spre deosebire de pescuitorii de perle care „mîncă în

Pescuitorii de perle

ar exista perle înainte de a începe arșița. Aceste zone sînt numite „par”, iar cei care știu să le depisteze „parmandadi”. Modul cum izbutesc să conducă ambarcațiunile spre aceste zone, fără a se ajuta de busolă și hărți, este un secret al lor. După ce găsesc locul potrivit, îl împart între ei, pentru ca de fiecare barcă să revină un număr egal de scoici.

Ajunse la destinație, bărcile se strîng mai întii laolaltă și cineva rostește o scurtă rugăciune; parava sînt catolici fanatici și nici unul dintre ei nu se cufundă fără a cere mai întii sprijinul Fecioarei Maria împotriva rechiniilor. De pe ambarcațiunea-amiral se zvîrle în apă o statueta a Madonei, legată cu o frînghie subțire. Statueta este de plumb, așa încît se afundă repede. Dar pescuitorii tot mai întîrzie. Încă nu sînt siguri că rechiniilor vor da ascultare Madonei. După cincisprezece minute, încep să izbească cu vislele în apă și scot niște strigăte asurzitoare. Dar și asta le pare totuși puțin, încît fiecare din ei își afirmă la git o amuletă hindusă care îl înfățișează pe zeul Krishna, ocrotitorul pescuitorilor de perle.

Nu mai în momentele cele mai critice, cînd asupra rechiniilor n-au efect nici imprecățiile creștine, nici cele hinduse, parava iau cu ei o *thakku*, un fel de sulită scurtă. Se scufundă cu o piatră legată de barcă printr-o frînghie. Cînd un pescuitor ajunge la fund, piatra e adusă la suprafață și se scufundă un altul. De obicei o piatră este folosită de doi-trei inși. Pescuitorii antrenați pot rămîne în apă în medie 50—80 de secunde, dar legendele parave povestesc despre niște ași care puteau rămîne în mare chiar și șase minute.

Pescuitorii indieni se scufundă fără

barcă” foarte sărăcăcios. (Parava pornesc la drum nemînceți și abia cînd sînt aproape de destinație înghit puțin orez rece și pește uscat). „Mesaikarara” sînt urmași ai regilor parava, care odinioară dispuneau de supușii lor după bunul lor plac. Acum ei sînt proprietarii bărcilor, atelierelor de prelucrat perlele, năvoadelor, coșurilor și, în genere, ai întregului utilaj de pescuit, inclusiv statueta de plumb a Fecioarei Maria.

„Ama” — scufundătoarele japoneze

În Japonia, cu pescuitul de perle s-au îndeletnicit din vremi străvechi „ama” — femeile scufundătoare. Într-o țară unde mult timp femeia n-a avut nici măcar dreptul de a lucra în afara casei, fiind total dependentă de bărbat, „ama” era astfel o ciudată excepție, căci ea era aceea care întreținea familia. Satele unde trăiesc aceste femei se află, de obicei, în locuri izolate de pe țărml. Modul de viață al „amelor” nu s-a schimbat de sute de ani. Ele încep lucrul la 8 dimineața, „ora țiparului”, cum i se spunea în vechea Japonie. Fete și femei de la 14 pînă la 76 de ani se îndreaptă într-un șir lung spre mare, se adună în jurul unor focuri uriașe, aprinse pe plaje, se încălzesc, după care se dezbracă.

Uneltele de pescuit sînt tradiționale și foarte simple: o plasă ușoară, un mic butoiș de lemn cu fund de sticlă, prin care „ama” privesc fundul mării, iar în clipele de odihnă dintre scufundări îl folosesc ca plută. Pe față au niște măști care seamănă cu obișnui-

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

tele măști pentru înot subacvatic, dar în montură de lemn. „Ama” își leagă părul cu o basma, își prind în jurul taliei un cordon îngreunat cu o bilă de plumb și se urcă în barcă. La cirna bărcilor stau băieți. (Încărcate, ambarcațiunile sînt foarte grele, încît nu pot fi conduse decît de bărbați). Femeile se scufundă în apă fără zgomot, țînindu-se de o frînghie. După un minut și jumătate „ama” ies la suprafață ca să ia o înghițitură de aer. După o oră de muncă (în care timp se scufundă de douăzeci de ori), ele se urcă în barcă unde stau nemîșcate zece minute. În felul acesta lucrează cinci ore, după care bărcile se înapoiază pe țărml.

Întoarcerea nu mai seamănă însă cu plecarea veselă de dimineață. Hainele, uneltele de pescuit, coșurile pentru provizii sînt purtate de niște umeri oboșiți; procesiunea se îndreaptă încet spre sat, abia tirîndu-și picioarele.

Și la fel se petrec lucrurile în fiecare zi. Cu toate astea, „ama” sînt mulțumite cu destinul lor și își pregătesc fiicele din copilărie pentru această îndeletnicire.

Cine plonjează de bună voie?

În principatele din Peninsula Arabă sclavii ajungeau în această situație pe diverse căi: unii erau prinși în Africa, alții erau vinduți de pelerinii negri care se duceau spre locurile sfinte și în felul acesta încercau să-și acopere cheltuielile de drum. Robii erau vinduți în piețele de sclavi de unde erau destinații deosebite: femeile — în haremurii, bărbații — ca paznici ai prinților și șecilor. Dar și pescuitorii de perle, care explorau de peste o mie de ani regiunile bogate în mărgăritare din Golful Persic, cumpărau sclavi. Numai băieți pînă la opt ani — cu pieptul lat și brațe puternice — care erau duși apoi la „școală” pe țărml.

Băieții se scufundau strîngînd o piatră între genunchi. Mai întii la mică adîncime și pentru scurt timp. Apoi mai adînc și pentru mai mult timp. Stăpînul stătea pe țărml și-i urmărea după un ceas cu nisip: cine se scufunda înainte de ora fixată se alegea cu o lovitură de bici. Iar cine plonja de trei ori greșit răminea fără cină. De altfel, li se dădea în genere puțină mîncare, dat fiind că un pescuitor de perle gras nu face doi bani. După trei ani de exercițiu — din zece copii rezistau la ele doar șase-șapte — băieții erau vinduți în locuri foarte depărtate și negustorii aveau un cîștig incert.

La 40 de ani, dacă izbutea cumva să scape pînă atunci de colții rechiniilor, sclavul nu mai era bun de nimic; era pe jumătate orb, vlăguit, măcinat de reumatism. Drept care stăpînul dădea dovadă de milostenie și, făcîndu-și datoria de bun musulman, îi da libertatea. Din clipa aceea sclavul putea pleca oriunde dorea. Dar nu avea unde. Încît la periferia orașelor se iveau așezări mizere ale foștilor sclavi.

Desființarea sclaviei a pus dintr-o dată sub semnul întrebării pescuitul de perle. Căci munca trebuia acum divizată: între căutătorii de perle de pe fundul mării, sortatorii de pe țărml, cumpărătorii și în sfîrșit revinzătorii. La baza piramidei se aflau ca și mai înainte scufundătorii, dar din ce în ce mai puțini.

Încît astăzi, pescuitul de perle — cel tradițional — este pe cale de dispariție. Acum nu mai există decît scufundători bătrîni, care n-au putut deprinde altă meserie. Cine-i va înlocui însă? Căci, cum spune un proverb arab: „Cine se scufundă în apă de bună voie?...”

M. Klimova

CINEMA

12 scaune din 40

Ribinsk—Moscova—Platigorsk—Batumi—Moscova.. După acest periplu, cele „12 scaune” sînt gata și așteaptă judecata publicului. O așteaptă mai ales regizorul Leonid Gaidai, pe care succesul comedilor lui anterioare: „Ciinele Barbos”, „Operația I”, „Prizoniera din Caucaz” îl obligă. Și îl obligă cu atît mai mult cu cît de astădată l-a avut drept colaboratori pe Ilf și Petrov și celebrul lor roman „12 scaune”.
Dar să-i dăm chiar lui cuvîntul.

Mă bucur că am făcut filmul. Satira cărții e importantă pentru noi nu atît în detalii — care poate că sînt desuete, iar în anumite cazuri nici nu mai pot fi înțelese de spectatorul modern — cît în spiritul ei intransigent față de tot ce e vulgar, vrednic de dispreț. De aceea uneori ne-am depărtat de roman, am

biecte din epoca respectivă. Am primit bilete de bancă care circulau în 1927, o hartă a Moscovei din 1926, un fonograf „Zimmermann” autentic, un ceas cu cuc și multe altele.
Tot spectatorii ne-au procurat și faimoasele scaune stil Gamsb. O doamnă bătrînă de pe strada Arbat avea

Înainte de premieră: Leonid Gaidai (dreapta) și Arcil Gomișvili, interpretul lui Ostap Bender

introdus personaje noi. De altfel la început intenționam chiar să facem un „musical”, spre a da acțiunii un ton mai convențional, mai rupt de realitatea concretă. Din fericire, am înțeles repede că mergeam pe un drum greșit și ne-am străduit să facem pur și simplu un film amuzant. Dacă spectatorii vor rîde, vom socoti că misiunea noastră e pe jumătate împlinită. Dar risul nu-i o treabă ușoară. Umorul scînteietor al autorilor e ascuns în fiecare rînd, în descrierile, dialogurile, digresiunile romanului. Este un umor verbal, literar. Or, legile cinematografului se deosebesc de acelea ale literaturii. De aceea a trebuit să ne batem mult capul. Totul ar fi însă răscum-părat dacă cronicile s-ar intitula „Un roman amuzant și un film amuzant”, iar spectatorii ar zguduî sălile de cinema cu hohotele lor de rîs.

Pînă atunci, le mulțumesc pentru sprijinul pe care ni l-au dat în timpul turnării, trimișîndu-ne tot felul de o-

un exemplar, după modelul căruia am comandat în Republica Arabă Unită, unde există mari specialiști în mobilă „veche”, patruzeci de bucăți. Știm că în timpul turnării scaunele nu vor fi prea menajate și am vrut să fim siguri că din patruzeci ne vor rămîne întregi douăsprezece.

Leonid Gaidai

FOLCLOR

O monografie a eposului eroic românesc

Este bine cunoscut aportul pe care poporul român l-a adus la îmbogățirea tezaurului folcloric universal; basmul și snoava, balada și doina românească au trecut demult hotarele țării, vorbind lumii de geniul creator al românilor.

Folclorul literar românesc este din ce în ce mai apreciat și mai îndrăgit în străinătate grație celor care, cu migală, s-au aplecat asupra-i, străduindu-se — prin articole, studii și, mai ales, prin tălmăciri — să facă cunoscute bogăția de idei și sentimente, poezia și muzicalitatea creației noastre populare.

Cartea pe care dorim s-o prezentăm se încadrează tocmai în această activitate a folcloriștilor străini. Autorul ei este cunoscutul folclorist sovietic Viktor Gațak, cercetător principal la Institutul de literatură universală A.M. Gorki din Moscova. Atît teza sa de doctorat, (susținută în 1960) care se ocupa de cîntecul haiducesc din zona folclorică sud-est europeană cît și studiile sale ulterioare l-au consacrat pe V.M. Gațak ca pe un bun cunoscător al folclorului românesc, ultima sa lucrare*).

* V. M. Gațak, Vostocinoromanski gheroiceski epos, Moscova, 1970.

care cercetează eposul nostru popular, constituind încă un argument în sprijinul afirmației noastre.

Cartea este alcătuită din două părți: prima constituie o cercetare propriu-zisă a eposului popular; a doua cuprinde o amplă antologie a celor mai reprezentative balade populare românești, precum și a unor variante macedo-române, istro-române și megleno-române (traducerea aparține autorului monografiei).

Cercetarea este structurată în patru ample capitole: I. Eposul perioadei premergătoare formării statului; II. Eposul patriotic (sec. XIV — începutul sec. XVII); III. Eposul haiducesc (sec. XVII—XVIII); IV. Poetica eposului eroic.

Chiar de la începutul lucrării sale, V.M. Gațak pledează — și nu fără temei, după părerea noastră — pentru delimitarea eposului eroic ca o specie distinctă în cadrul poeziei epice populare, balada urmînd a fi limitată numai la tematica referitoare la întîmplări și sentimente din viața de familie și la evenimente din viața de toate zilele.

De fapt, autorul a ridicat încă din 1960 problema terminologiei, termenul de baladă fiind considerat impropriu pentru definirea întregii poezii populare narative. Trebuie să notăm că și în folcloristica română se manifestă tendința de a se păstra termenul de baladă numai pentru definirea baladei propriu-zise, în ciuda dificultăților pe care, în mod neîndoios, le-ar crea, la început, această delimitare.

Trecînd la studierea formelor timpurii ale eposului, V.M. Gațak cercetează cîntecele care au conservat pînă în zilele noastre unele elemente specifice concepțiilor arhaice despre lume, în cadrul cărora reprezentările fantastice despre forțele neîmblînzite ale naturii ocupă un loc deosebit (Iovan Iorgovan, Ai trei frați cu nouă zmei etc.). Paralel sînt studiate o serie de motive comune cu creația eroico-fantastică în proză (basmе, legende etc.), unde V.M. Gațak le și caută originea.

O atenție deosebită este acordată de autor eposului patriotic (sec. XIV — începutul sec. XVII), lupta împotriva cîmpitorilor străini (turci, tătari) dînd naștere unei întregi galerii de eroi (Novac, Gruia, Roman copilul etc.).

După cum se știe lupta poporului român pentru independența națională s-a împletit strîns cu lupta împotriva dușmanilor dinlăuntrul țării — împilatorii feudali (domni, boieri etc.). — fapt ce și-a aflat o amplă oglindire în eposul popular. Autorul consacră cîntecul haiducesc (sec. XVII—XVIII) un capitol în care sînt analizate cele mai reprezentative figuri de haiduci (Corbea, Badiul, Miu haiducul etc.).

Cercetarea tematicii eposului eroic în toată varietatea ei, evidențierea bogăției de semnificații a celor mai diverse fapte, mergînd pînă la detalii aparent lipsite de importanță — la care se adaugă o analiză minuțioasă pe text — l-a dus pe V.M. Gațak la concluzii interesante privind particularitățile eposului eroic ca gen folcloric.

În sfîrșit, trebuie să evidențiem în mod deosebit munca pe care autorul monografiei a depus-o la tălmăcirea în limba rusă a celor 22 de balade cu variantele lor cele mai semnificative, însumînd peste 200 de pagini. Avem de a face cu o traducere de un gen deosebit, pe care V.M. Gațak o numește științifico-literară intrucît a urmărit o transpunere cît mai exactă (fără să fie o traducere ad litteram). Bineînțeles că sînt „sacrificate” o serie de elemente care fac valoarea artistică a originalului (rîma, măsura, uneori și ritmul), accentul fiind pus pe importanța științifică a traducerii.

Evident, în cadrul unei prezentări succinte nu pot fi expuse toate aspectele valoroase ale unei cercetări ample, lucru posibil numai prin contactul direct cu lucrarea respectivă, pe care-l și recomandă specialiștilor.

Nicolae Roșianu

INTERVIU

Caterina cea Mare

În lumea muzicii ușoare i se spune „Caterina cea Mare”. O întreb pe Caterina Valente ce părere are de acest nume. Rîde și dă energie din mină:

— Pur și simplu am avut noroc. M-am născut într-o familie muzicală.

Străbunicii ei au fost bufoni la curtea unor prinți italieni; cînd prinții și-au pierdut averea, nu i-au

mai putut ține și foștii bufoni au început să se producă în public. La sfîrșitul secolului trecut, bunicul Caterinei Valente a venit la Petersburg cu o trupă de artiști de circ din care făceau parte toți copiii lui. Mama artistei, Maria, era încă fetiță. Cum turneul s-a prelungit, Maria a fost înscrisă la școală, iar mai tirziu a luat lecții de balet la celebrul profesor Cecchetti, a-vînd-o colegă pe Anna Pavlova, viitoarea stea a baletului rus. La Petersburg tinăra dansatoare l-a cunoscut pe italianul Valente, acordeonist sărac, venit din Suedia în Rusia să cîștige un ban. Tinerii s-au căsătorit la Helsingfors.

— Părinții mei vorbeau bine rusește. Cînd vroiau să ascundă ceva de noi, copiii, începeau să vorbească rusește.

Primii pași în artă Caterina Valente i-a făcut la circ.

— Părinții mei mi-au fost și profesori. Și nu cred că mi-aș fi putut găsi profesori mai buni. Circul, varieteul sînt o școală excelentă.

Și are perfectă dreptate. Cine o vede pe Caterina Valente pe scenă, nu se poate împiedica să nu-i admire plastică neobișnuită, mișcările cizelate, capacitatea ei miraculoasă de a crea un fel de imagine vizuală a cîntecului.

— Pe primul plan pun muzica. Apoi dansul și abia la urmă cîntecul propriu-zis.

— Lucrați mult?

— Da și nu. Depinde din ce unghi sînt considerate lucrurile. În fiecare dimineață fac gimnastică minimum jumătate de oră, apoi o oră canto, apoi o oră dans. Urmează gîtara, flautul. Apoi repetițiile cu orchestra. Cînd obosesc, mă refugiez în laboratorul fotografic. Este o ocupație pe care o ador.

— Cîte cîntece ați cîntat în viața dv.?

— Foarte multe. Nu le știu numărul. Nu știu nici numărul discurilor mele. Și, după o pauză:

— Știți ce e cel mai greu pentru mine? Nu să învăț un cîntec, ci să-l uit.

— În cîte limbi cîntați?

— Vorbesc vreo șase. Iar de cîntat... Bineînțeles, în italiană, fiindcă e limba părinților mei, în franceză, spaniolă, portugheză, germană, engleză, suedeză, japoneză, greacă. Iar acum, în rusă.

Caterina Valente cîntă în rusește „Clopote de seară”. În interpretarea ei vechiul cîntec sună altfel, neobișnuit pentru noi, dar foarte rusește totuși.

— Publicul dv. e mare iubitor de muzică. Nicăieri n-am cîntat atîtea cîntece într-un recital ca aici. Programul meu cuprinde de obicei treizeci de bucăți. La dv. cînt patruzeci și două.

Mi s-a povestit că un medic din Hamburg, laringolog faimos, care o îngrijește, printre alte celebrități, pe Maria Callas, ducîndu-se odată la un recital (obișnuit, cu treizeci de cîntece) al Caterinei Valente, a apreciat că prin efortul depus recitalul echivalează cu susținerea rolului principal în două spectacole de operă. Înseamnă că la noi Caterina Valente a cîntat trei partituri!

Moscova, iunie

Val. Lednev

arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
ta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta

CITEVA SFATURI GLUMETE DAR NU NUMAL.

Cum se face o descoperire

1 Să presupunem că într-o bună zi un om hotărâște să facă o descoperire. Cu ce să înceapă? S-ar părea că cu orice, numai cu consultarea specialiștilor nu, dat fiind că aceștia l-ar putea descuraja, dacă nu-i vor ride chiar în nas de la înălțimea erudiției lor. Este elocventă în acest sens opinia despre specialiști a lui Ford, regele neincoronat al automobilelor: „Sint atât de inteligenți și au atita experiență încât știu foarte bine de ce nu trebuie făcut cutare sau cutare lucru; au ochi foarte buni pentru limite și obstacole. Dar tocmai de asta nu angajezi niciodată specialiști „pursinge“. Dacă aș vrea să-mi desființez concurența cu procedee necinstite i-aș oferi un regiment de specialiști. Căpătînd o sumedenie de sfaturi utile, concurenții mei nu s-ar putea apuca de nici o treabă ca lumea“.

Încît, cea mai bună metodă de a vedea descoperit ceva este găsirea unui om potrivit căruia să i se spună numai: „caută“, iar mai departe omul să fie lăsat să facă ce vrea. După un timp, s-ar putea ca el să aducă „pe tavă“ invenția care i-a fost cerută. În orice caz, profesorul american Javett, care a luat parte la elaborarea unuia din procedeele moderne de electrometalurgia aluminiului, a declarat cu prilejul celei de-a 50-a sărbătoriri a acestui procedeu: „Marea mea descoperire a fost că am descoperit un om“.

Intr-adevăr, fiind — acum 80 de ani

In fenomenul chimic botezat „efectul urechilor de ciine“, moleculele unor elemente au o comportare similară cu aceea a animalului după care a fost numit

— profesor la colegiul din orașelul Oberlin, statul Ohio, el a descoperit un tânăr student care avea o mare pasiune pentru experiențe. De multe ori tânărul cumpăra de la laboratorul particular al lui Javett tuburi de sticlă, eprubete și alte mărunțisuri. După una din orele de curs, profesorul le-a spus studenților că întreaga omenire ar fi recunoscutoare celui care ar inventa un procedeu comod de obținere a aluminiului. Atunci studentul pasionat de descoperiri s-a apropiat de Javett și i-a spus: „Eu am să găsesc procedeul!“.

Profesorul i-a împrumutat o sumedenie de aparate. Și, după șase luni, la 23 februarie 1886, tânărul s-a prezentat din nou în fața lui Javett, aducînd cu el o duzină de bile de aluminiu. Apoi profesorul și studentul au dus invenția pînă la capăt. Așa a devenit aluminiul un metal accesibil.

2 Dacă un început bun este pentru francezi o bătălie pe jumătate cîștigată, un ajutor bun poate însemna uneori trei sferturi de descoperire. In-suși Newton a simțit pe la 67 de ani nevoia de a avea un ajutor și l-a rugat pe profesorul de matematică Cots, în vîrstă de 27 ani, să-i redacteze lucrările. Cots avea o minte ascuțită și o mare putere de muncă. El l-a obligat literalmente pe bătrîn să mai facă o importantă descoperire în câmpul hidrodinamicii. Cînd Cots a murit subit, la 34 de ani, Newton a spus cu regret: „Dacă Mr. Cots ar fi trăit, am mai fi aflat și noi cite ceva încă!“

3 Pe de altă parte s-ar părea și că cine ține cu tot dinadinsul să facă o descoperire trebuie... să doarmă cît mai mult. Nu pentru că după un somn bun capul e mai odihnit, ci pentru că uneori se fac descoperiri chiar în somn. D. I. Mendeleev, de pildă, i-a povestit într-o zi bunului său prie-

ten, geologul A.A. Inostranțev, că bănuind de mai mult timp existența unei legături între elemente, își pierduse o groază de timp și consumase o mare cantitate de hîrtie cu căutarea ei dar nu izbutise s-o găsească. Intr-o noapte, însă, a văzut limpede în somn un tablou, celebrul lui tablou al elementelor, pe care apoi l-a reprodus fidel.

4 Cunoscutul chimist german August Kekule (1829—1896) a putut însă inventa formula benzenului — folosită și azi — numai după ce a visat un șarpe mușcîndu-și coada. Contactul cu natura s-a dovedit de altfel util în multe ocazii. Aflat într-o zi la vînătoare, farmacologul sovietic N. P. Kravkov (1865—1924) a privit la un moment dat mai atent urechile unui iepuraș și a găsit că sînt un obiect foarte potrivit pentru studiul reacției organismului față de un organ izolat. De la iepurele de cîmp pînă la cel de casă n-a mai fost decît un pas. Acum, metoda organului izolat este utilizată în toate laboratoarele de biologie din lume.

Dar urechile iepurilor i-au „inspirat“ și pe chimiști. În 1968, revista „Societății de chimie americane“ a publicat un articol despre un fenomen numit „efectul urechilor de iepure“. Este vorba de niște derivați ai oxigenului, azotului, fosforului sau sulfului la care perechi de electroni liberi planează deasupra planului moleculei (sau a unei

grijă este să placă musafirilor. În cazul de mai sus moleculele au o „comportare“ asemănătoare cu a cîinilor. De aceea efectul se mai numește și „efectul urechilor de ciine“.

5 Amatorii de invenții nu trebuie să țină cu tot dinadinsul să descopere ceea ce-și propun inițial. Dacă nu izbutesc acest lucru, n-au decît să descopere altceva. În 1669, un negustor ruinat din Hamburg, pe nume H. Brandt, alchimist în orele libere, căuta cu înfrigurare să obțină din urină de om aur, dar a obținut fosfor, ceea ce la urma-urmei n-a fost de fel rău, întrucît a vîndut pe loc secretul (cu 200 de taleri) unui alt alchimist. Sau un alt exemplu. Fizicianul și chimistul de origine ungară G. Hevesy, cel care a descoperit hafniul, după ce a tot încercat timp de un an să separe radiul D de plumb și nu a izbutit, s-a gîndit să tragă cel puțin foloase din această imposibilitate. A introdus deci o anumită cantitate de radiu D în nitrat de plumb și a obținut astfel posibilitatea de a urmări după radiația radioactivă a amestecului transformările pe care le suferă plumbul în cursul reacțiilor chimice. Rezultatul: în 1912—1913 el a elaborat, împreună cu un colaborator, metoda marcării radioactive atît de utilă și astăzi.

F. K. Veliciko

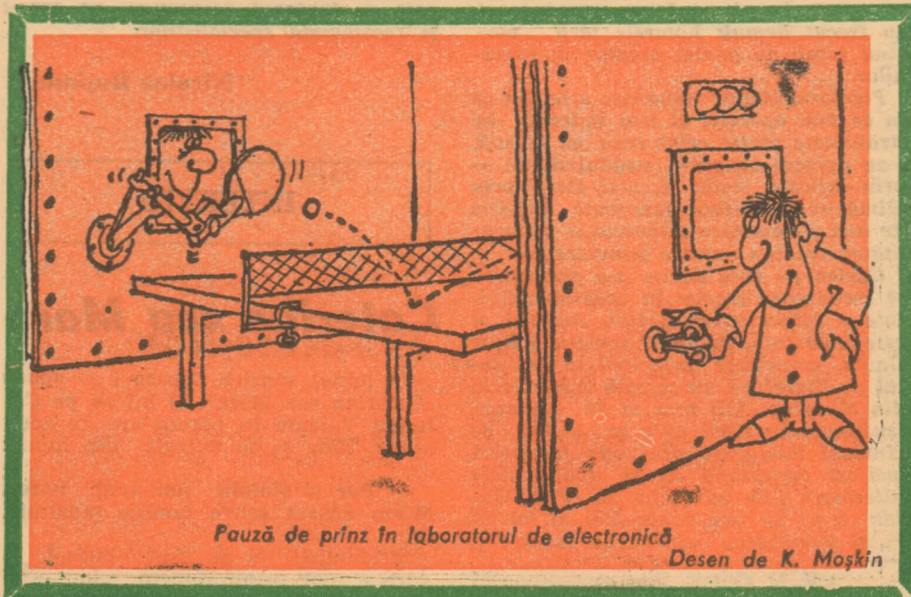
ELECTRONICĂ

Poznașele unde rătăcitoare

Acum citva timp specialiștii de la un important centru de calcul au constatat că creierul lor electronic își „pierduse memoria“. Situația era incredibilă. Părea că un spirit ghidus le jucase o festă. Dar cum electroniștii sînt oameni care nu mai cred în spirite, și-au bătut capul și, pînă la urmă, au aflat ce se întimplase cu calculatorul. Centrul este amplasat sub o linie aeriană care duce spre un aeroport și semnalele radar emise de pe acesta pentru dirijarea avioanelor șterseseră informațiile proaspăt înregistrate pe banda magnetică a computerului.

Această întimplare este numai un exemplu, e adevărat spectaculos, al unei probleme ivite în „epoca electronicii“. Inmulțindu-se vertiginos, aparatele electronice răspindesc în atmosferă un poluant invizibil: unde radio rătăcitoare, care fac tot felul de pozne, și pot deveni de-a dreptul periculoase. De pildă, micile aparate numite pacemaker, care au început să fie introduse în trupul unor bolnavi de inimă pentru a regla bătăile acestui organ, își modifică ritmul în vecinătatea unei surse de unde ultracurte. Dar și alte aparate medicale sînt vulnerabile. Acum doi ani a făcut vîlvă cazul unui motociclist cu o proteză electrică a brațului care a fost cîț pe ce să-și piardă viața cînd a trecut pe lângă o linie electrică de înaltă tensiune. În puternicul cîmp magnetic creat de aceasta motorul care acționează brațul a început să funcționeze haotic, motociclistul n-a mai putut ține volanul și s-a prăbușit.

Orice aparat electric, chiar unul aparent perfect inofensiv — ca lămpile fluorescente, sistemul de aprindere al unui automobil și radioul cu tranzistoare — poate deveni o sursă de interferență electromagnetică. Iar dat fiind numărul mereu crescînd de surse, interferența devine tot mai supărătoare. O altă cauză a smogului electromag-

șta știința știința știința știința
știința știința știința știința
șta știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

netic, cum i se mai spune, este înmulțirea rapidă a posturilor de radio-emisie de tot felul, inclusiv acelea ale radioamatorilor, care trebuie să-și împartă frecvențele disponibile actualmente. Din cauza „murmurului“ electronic care împinzește lumea și care este pe cale de a se transforma în „șipăt“, cel mai mult suferă avioanele, — care sînt adesea împiedicate să aterizeze, — și turnurile de control ale aeroporturilor, care nu mai pot dirija aterizarea. Dar nici astronomii care folosesc radiotelescoape nu sînt scutiți de enervare, căci semnalele terestre au frecvențe similare cu acelea ale semnalelor cerești pe care încearcă ei să le detecteze. Așa se face că misterioasele microunde sosite din străfundurile Cosmosului și scotite de unii a fi resturile marelui „bang“ din care s-a născut Universul n-au putut fi detectate cu precizie decît după ce a fost reglat un puternic radar situat la sute de kilometri de observatorul astronomic respectiv.

Pentru a rezolva problema supraîncărcării canalelor emițătoare, electroniștii încearcă să extindă gama de unde folosite în radiodifuziune. Frecvența maximă admisă astăzi în comunicațiile comerciale este de 12 miliarde herți, situată la limita superioară a benzii de ultracurte. Cercetătorii speră să reușească să comunice pe frecvențe de pînă la 300 miliarde de herți. Dar mai întii vor avea de învins un obstacol natural: undele foarte scurte (de 1 mm) produse la frecvențe atît de înalte își pierd repede forța din cauza umidității atmosferice și de aceea nu pot fi transmise pe distanțe mari. Problema va fi, însă, probabil soluționată în viitor prin relee electronice de tip nou și prin sateliți de comunicații care se vor roti în jurul Pămîntului la intervale foarte mici.

Amortizarea undelor rătăcitoare este mai dificilă, deoarece, așa cum am spus, majoritatea aparatelor electronice sînt surse potențiale. Din această cauză inginerii nu cred să poată realiza prea curînd ceea ce ei numesc „compatibilitatea electromagnetică“.

BOTANICĂ

Conservarea

„fosilelor verzi“

Se spune că, la începutul secolului trecut, cînd vreo gospodină pregătea o fiertură de alac, îmbătătorul ei miros se împrăștia pînă la cîteva kilometri depărtare. Alacul conținea o vastă gamă de substanțe nutritive și avea, în plus, și proprietăți curative.

Ne-am exprimat la modul trecut, întrucît nimeni nu s-ar mai putea lăuda astăzi că a mincat o fiertură de alac. Mirositoarea graminee a dispărut fără urmă.

Și nu-i singurul exemplu. Mohorul verde, una din cele mai vechi plante mediteraneene, a devenit și el relicvă. Expediții organizate de F.A.O. nu mai pot descoperi acum în bazinul mediteranean, patria ovăzurilor, multe varietăți descrise încă în 1916.

Carota nu mai poate fi găsită în zo-

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

nele originare din Afganistan. In Pirinei nu mai există linte unifloră. Sfecia cu coada striată a dispărut din Siria. Mii de varietăți de griu s-au volatilizat parcă din Turcia, patria griului...

A fost o vreme cind stelutele albe ale florii de colț inveseleau toate văile alpine. Acum, această frumoasă floare montană trăiește numai pe crestele abrupte și a trebuit să fie pusă sub ocrotirea oficialităților ca monument al naturii.

Mereu sint semnalate „dispariții” de plante cultivate sau sălbatice, incit conservarea fondului genetic este tot mai mult recunoscută ca fiind de primă însemnătate.

Intr-adevăr, „fosilele verzi” nu numai că pot umple lacunele existente in precizarea evoluției biologice, dar sint și un extrem de prețios material de

Floarea de colț, cea mai frumoasă „fossilă verde”

bază pentru crearea de noi plante, dat fiind că vechile specii, adaptate la condiții deosebite, oferă cele mai stabile indicii utile.

Cultivatorii seamănă astăzi, de pildă, cu precădere griul, orzul, ovăzul cu tulpina scurtă. Nu este vorba, bine înțeles, de o modă. Abundența îngrășămintelor, stropirea artificială, tratarea semințelor înainte de însămînțare, metodele eficiente de protejare a plantelor permit cultivarea unor varietăți cu spice grele, pe care o tulpină lungă și subțire nu le-ar putea susține.

Industria are și ea uneori cele mai neașteptate cerințe față de plante. Nu de mult, Institutul de cultură a plantelor din U.R.S.S. a fost rugat de industria carboniferă să asimileze cultura unei plante necunoscute pînă acum în această țară, dar care s-a dovedit a înriuri favorabil... flotația minereurilor.

Farmacologii formulează exigențele lor, cerind într-o țară să se cultive pe spații întinse o varietate de laptelecucului, iar într-alta să se însămînțeze rude sălbatice ale cartofului, utile pentru prevenirea unor maladii grave.

Plantele endemice, adică acelea care cresc mereu în aceeași țară, sint foarte importante pentru rezolvarea unor probleme economice. Cind a fost vorba să fie valorificată zona inferioară a fluviului Obi (Siberia), specialiștii au elutat mult timp plantele de cîmpie

necesare. S-au adus și semințe de peste hotare. Dar toate mostrele mureau; nu puteau să reziste la revărsările fluviului care, în regiunea respectivă, durează pînă la șaiszeci de zile. Pînă la urmă, cercetătorii s-au oprit asupra unor varietăți „locale, care nu putrezesc în cursul „existenței” lor subacvatică”, iar după retragerea apelor se coc repede, în douăzeci-treizeci de zile.

La recomandarea F.A.O., într-un număr de țări a fost inițiată o acțiune de colectare a plantelor devenite relicve. In U.R.S.S. au fost înființate șaisprezece echipe care, în cadrul Institutului de cultură a plantelor, și-au asumat misiunea de a realiza o colecție de plante unice pe glob. In ultimii cinci ani au fost astfel adunate 50.000 de mostre din diverse țări și 8 000 de esanțioane din Uniunea Sovietică. Planțele cerealiere, fructifere, legumicole și industriale din această colecție se remarcă prin precocitatea și rezistența lor la frig, boli și paraziți.

Recent a fost adoptat un nou plan de lucrări care prevede explorarea zonelor muntoase din Asia Centrală, Siberia apuseană și răsăriteană, Transcaucazia și colecționarea de plante locale din America Latină, Africa, Orientul Apropiat și Mijlociu. Cercetătorii își propun nu numai să adune, ci și să conserve semințele sănătoase, care ar putea fi selecționate la un moment dat. Avind în vedere acest obiectiv, în zone climatice diferite se construiesc depozite speciale în care semințele vor putea fi conservate fără reînsămînțare timp de treizeci-cincizeci de ani.

Fără cuvinte

URBANISM

O problemă delicată: gunoiul!

In ultimul timp s-au făcut propuneri de-a dreptul pasionante pentru rezolvarea acutei probleme ridicată de cel mai prozaic produs al civilizației — gunoiul municipal. In sute de orașe gunoiul riscă să polueze apele subterane și să răspindească boli, iar dacă este ars impurifică atmosfera cu fum negru și gros. Cutii de conserve și sticle goale împinzesc marginile drumurilor și se adună pe fundul rîurilor și lacurilor. Cîteva mari aglomerări urbane au calculat că peste cîțiva ani nu vor mai dispune de spațiu pentru depozitarea resturilor menajere.

Scopul cercetărilor este dublu: pe de o parte trebuie oprită avalanșa care amenință să îngroape orașele, iar pe de alta trebuie recuperate milioane de tone de materiale prețioase care eșuează anual în lăzile de gunoi.

Soluțiile cu aplicabilitate imediată sint: incinerarea prin metode moderne și așa-zisa rambleiere sanitară. Un incinerator modern nu numai că nu poluează atmosfera, dar poate chiar genera electricitate. Rambleierea constă în umplerea unor goluri naturale sau create de om, cum sint carierele abandonate, de pildă; ulterior terenurile noi astfel obținute pot fi amenajate în scopuri folositoare. Un exemplu ar fi transformarea lor în parcuri.

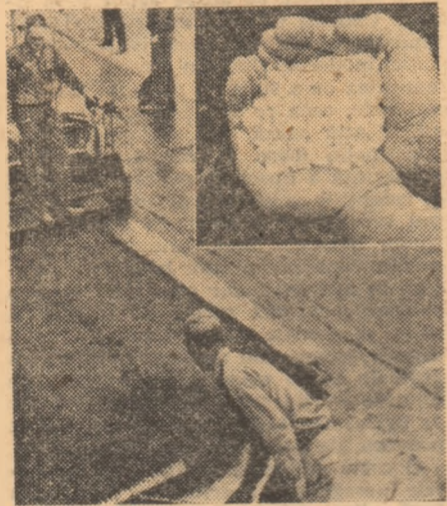
Dar atît incinerarea cit și rambleierea distrug gunoiul. Or, după cum am amintit, unul din țeluri este recuperarea componentelor valoroase. Metalele, hirtia și sticla sint recuperate parțial și acum prin campanii și centre de colectare. Dar soluția ideală ar fi o mașină care să „înghiță” gunoiul și să elimine prin diverse orificii fierul, aluminiul, sticla, hirtia etc, gata pregătite pentru reutilizarea industrială. O asemenea mașină nu există încă, dar principiile după care ar trebui să funcționeze sint cunoscute și diverse modele la scară redusă sint în curs de experimentare. Iată ce poate obține o mașină chiar din resturile de incinerator: o sită mare re-

ține elementele metalice mai voluminoase — cutii de conserve, sîrmă, fier vechi; într-o a doua etapă fragmentele de metale feroase sint separate pe cale magnetică; restul materialului cade într-un fel de moară cu ciocane, în care bucățile de sticlă sint măcinate și apoi sortate prin cernere de metalele neferoase, care sint turtite. Dar fabricile de sticlă vor să li se livreze sticla incoloră separat de cea colorată. Recent s-a văzut că cioburile de sticlă colorate sint ușor magnetice și că pot fi separate de cele incolore cu ajutorul unui cîmp magnetic de mare intensitate. O instalație mult mai complicată, aflată abia în proiect, separă și mai multe materiale căci începe prin a antrenă, din gunoiul fărîmițat uniform elementele ușoare. Un prim separator cu aer elimină frunzele, iarba, scamele, praful; un al doilea antrenează hirtia care este apoi brichetată. Metalele și sticla sint despărțite ca la mașina precedentă. In plus, un separator cu apă dirijează într-o parte lemnul, în alta cauciucul și materialele plastice.

Ideile bune abundă. Rămîne de văzut care vor fi confirmate de practică. Anvelopele vechi au putut fi transformate în diverse materiale: negru de fum, ulei și gaze, asfalt. Dar mai originală este propunerea de a le arunca pe fundul mării, în locurile lipsite de stînci, căci animalele nevertebrate se fixează repede pe ele transformîndu-le în Recife artificiale, la adăpostul cărora viața marină prosperă.

Un amestec de gunoi și ape reziduale a fost încercat drept agregat (corespondent pietrișului) într-un nou tip de beton, care pare să fie mai rezistent decît cel obișnuit. Blocuri dense de gunoi fasonate într-o puternică presă hidraulică au fost îmbrăcate într-un strat subțire de beton sau oțel și sint experimentate în construcții. Alți specialiști caută să transforme deșeurile menajere în îngrășămint agricol sau în hrană pentru animale prin intermediul unor microorganisme capabile să „fabrice” zahăr din celuloză și compușii înrudii.

Soluția ideală, care ar rezolva integral și definitiv problema, dar a cărei aplicare nu este întrevăzută pentru moment, a fost botezată arzătorul termonu-

Sticla veche, concasată la dimensiunile bobabelor de mazăre, poate înlocui pietrișul la astaltarea șoselelor.

clear. După cum se știe, de ani de zile fizicienii încearcă să producă o reacție de fuziune nucleară dirijată (de felul celei care se produce spontan în stele) întrucît ea ar fi o sursă ieftină și nelimitată de energie electrică. O mică parte din plasma fierbinte (cu temperatura de cîteva milioane de grade) folosită în reacție ar putea fi îndreptată spre o cameră specială. Orice obiect aruncat în acea cameră s-ar evapora instantaneu desfăcîndu-se în atomii constitutivi. In felul acesta s-ar obține din gunoi fier, sulf, siliciu, carbon și zeci de alte elemente în stare pură.

MICROBIOLOGIE

Noua vocație a bacteriilor

Pasteur a dovedit la vremea lui Imensul rol jucat de microorganisme în ciclul materiei. Apoi problema a fost luată în studiu de alți savanți, care au pus în lumină intervenția microorganismelor în fenomenele geologice, îndeosebi în descompunerea unor substanțe și în concentrarea elemente-

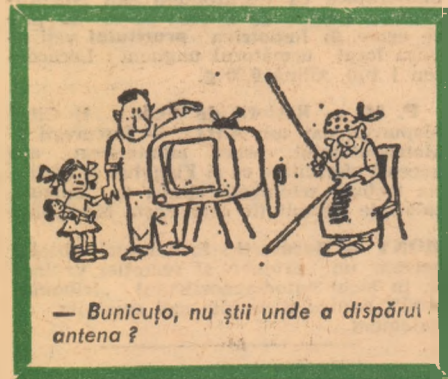
lor chimice. După părerea acestor cercetători, procesele geologice de origină bacteriană s-ar desfășura însă atît de lent, incit n-ar putea fi supuse voinței omului. Cercetări făcute în ultimul timp au modificat însă această optică.

In urma unor investigații sistematice, făcute în cadrul Secției de microbiologie geologică de pe lîngă Institutul de microbiologie geologică al Academiei de Științe a U.R.S.S., s-a ajuns la concluzia că procedeele microbiologice de desalcalinizare pot fi foarte bine aplicate în vederea obținerii unor elemente chimice ca zincul, cuprul, nichelul, arsenul, cobaltul, cadmiul, aluminiul, seleniul, reniul, uraniul sau aurul. După cum ni se spune, investigațiile s-au soldat cu punerea la punct a unei tehnici de desalcalinizare a minereurilor de către bacterii. Noua tehnologie are la bază particularitățile fiziologice ale așa-numitelor bacterii thiolice. Dar cum se procedează? Să luăm, de pildă, cazul cuprului. Procedeul microbiologic este aplicat unui număr de minereuri, în care acest metal intră în combinație cu sulful. La separarea cuprului de masă se procedează prin stropirea cu o soluție compusă din sulfat de oxid feric, acid sulfuric și bacterii. Așadar, bacteriile urmează să oxideze sulfiții de cupru și sulfatul oxidului feros. Întrucît operația reclamă o mare cantitate de oxigen, mineralul tratat este împrăștiat pe o arie impermeabilă la apă — în așa fel incit aerul să poată circula cu ușurință — sau se recurge la conducte de ventilație. După care soluțiile desalcalinizante, care trebuie să conțină suficient oxid, i se adaugă o cantitate de acid sulfuric. De multe ori această operație este însă inutilă deoarece bacteriile, oxidînd sulful, formează ele însele cantitatea de acid necesară. In fine, temperatura soluției trebuie menținută constantă între 20°—25°C, deoarece în afara acestor limite activitatea biochimică a bacteriilor scade.

In mare, mecanismul procesului este următorul: în urma activității bacteriene și acțiunii sulfatului de oxid feric se formează acidul sulfuric și sulfatul de cupru care trec în soluție. Apoi soluția este dirijată într-o instalație de cimentare unde este pusă în contact cu bucăți de fier, ceea ce are drept urmare o reacție care dă naștere la sulfat de oxid feros cu depunere de cupru pur. Pentru ca sistemul să funcționeze în regim continuu, s-a avut în vedere un rezervor de regenerare în care sulfatul de oxid feros, aflat mereu sub acțiunea bacteriilor, redevine sulfat de oxid feric, care apoi este reutilizat pentru dezagregarea minereului și izolarea sulfatului de cupru. Procedeul microbiologic are astfel un cert avantaj, întrucît nu necesită un aport exterior de sulfat de oxid feric. Microorganismele care realizează aceste operații au fost numite chemoautotrofe; ele utilizează energia degajată în cursul oxidării pentru a absorbi acidul carbonic din atmosferă sau pe cel aflat în minereu, pe care-l folosesc la fabricarea substanțelor din care este alcătuită celula lor. O circumstanță capitală este aceea că coeficientul de folosire a energiei de către acești microbi este destul de mic, incit aceștia sint obligați să transforme și să oxideze cantități uriașe de minereu.

Foarte interesantă s-a vădit a fi și vocația microbilor pentru „metalurgie”. Prețul cuprului obținut prin procedeul hidrometalurgic este sensibil mai mic decît în cazul procedeei clasice al fuziunii. Dar prețul cuprului pur obținut prin desalcalinizare, este de două ori și jumătate mai mic. Și încă un lucru important: noua metodă poate fi aplicată la majoritatea metalelor, elementelor rare și diverselor concentrate. Continuarea studiilor asupra fiziologiei și chimiei microorganismelor răspunzătoare de desalcalinizarea minereurilor și îmbogățirea concentratelor va duce desigur la elaborarea unor procedee care să favorizeze și mai mult înmulțirea și activitatea lor chimică.

Tratarea mecanică a minereurilor începe să-și piardă monopolul deținut pînă acum; ea va fi înlocuită de noi metode, mai eficiente.

— Bunicușo, nu știi unde a dispărut antena?

Poșta medicului

EDITH VASILIU — București: 1) Antibiotice eficiente în cistitele colibacilare: Colimycina, Polimyxine sau Negram. 2) Singeoz sau — mai bine — Căciulata.

POPESCU MARCEL — Slatina Olt: În cheilitele keratozice exfoliative se administrează cure scurte periodice de antibiotice (Tetracilină, Eritromicină sau Stamicină) și corticoizi (Prednison 20—30 mg/zi). Se mai prescriu: Vitamina B₁₂ în cure de 30 fiole a 10 mg, câte una pe zi, vitamina A (100000 u/zi, din soluția uleioasă pentru uz intern), Pantotemat de calciu (1 fiolă/zi), Clorochin (1—1 1/2 cpr./zi). Local: Rp. Locacorten 1 tub, Neomicină 0,15 g, ca unguent aplicat timp îndelungat. În formele rebele la tratamentul cu unguente se vor face infiltrații cu Hidrocortizon diluat 1/1 cu xilină, câte două pe săptămână sau radioterapie superficială cu raze Bucky.

SIMION GHEORGHE — Adjud: În gonartroze (reumatismul genunchiului) pușeele dureroase beneficiază de cure scurte cu Fenilbutazonă (400—600 mg/zi, maximum 10—14 zile), medicamente pe bază de iod modificate ale terenului artrozic, ca Solodin, 1 fiolă la 2 zile în injecții i.m., serii de 15 injecții, cu pauze de 15 zile. Ținând seama de frecvența mare a gonartrozelor în perioada andropauzei, se mai recomandă Testolent, o fiolă la 24 zile. Local, infiltrații intraarticulare de Hidrocortizon, în doză de 1—2 ml pe ședință, asociat cu xilină 1%, în ritm de 1—2 ședințe pe săptămână, 10 ședințe pe serie. De asemenea: radioterapie antiinflamatoare 100 r pe ședință, la 2—3 zile, 8—10 ședințe sau ultrasunete, 10—12 ședințe. Ionizările iodurate, ultrascurte și Rouatherm prin sudație provocată completează seria agenților fizici utili în tratamentul gonartrozei. Indicate sînt și exercițiile de gimnastică medicală, precedate de termoterapie și urmate de dușuri-masaj pe jumătatea inferioară a corpului.

O. GABRIELA — București: S-ar putea ca oligomenoreea să fie cauza nevrozelor de care suferiți. Adresați-vă deci unui medic ginecolog, pentru un eventual tratament cu estrogeni și progesteron, și totodată înlocuiți cit mai mult tranchilizantele (Napoton, Valium, folosind mai curînd Extraveralul, sedativ minor, perfect tolerabil!) cu acțiunea voinei dv., de a vă însănătoși.

JIMMY WILSON — Urziceni: 1) Singura modalitate de definire a paternității, în cazul de față, este examenul grupelor sanguine ale copilului și presupusului tată, efectuat la Institutul medico-legal. 2) Într-adevăr obezitatea și hipertensiunea dv., ținînd seama și de antecedentele familiale, necesită un serios tratament. Cum se pare că nu puteți respecta un regim alimentar corespunzător, vă propunem un tratament cu Gastrofibrin, cite o doză unică de 4—5 comprimate pe zi, administrate cu puțină apă. În cazul cînd după o oră senzația de foame nu a dispărut complet, se mai pot administra încă 2 comprimate. De asemenea, Ufriz 2 cpr./zi de două ori pe săptămână asociat cu clorură de potasiu, comprimate de 0,50 g pentru combaterea stării de hipopotasemie.

MARIAN MARIA — Gherla, jud. Cluj: Este cazul să încercați un tratament cu Silutin, cite 1 drajeu de 3 ori/zi, cu 1/2 oră înainte de mese, asociindu-l cu un regim restrictiv de grăsimi și glucide (făinoase și zaharuri), bineînțeles sub control medical.

P. G. — București: Folosirea abuzivă a tranchilizanților în tratamentul psihosteniei dvs. a provocat probabil și această temporară „deconectare” sexuală. Vă recomandăm o cură prelungită de Folcisteină U, o fiolă la 2 zile, în injecții intramusculare profunde, în serii de cite 15 injecții, cu pauze de 4—5 zile. O cură durează în medie 2—3 luni, necesitînd 30—45 fiole. Puteți asocia de asemenea Yohistrin (Chinoi), 3 cpr./zi.

ȘERBAN DUMITRU — Curtea de Argeș: În curînd va apare o lucrare despre Yoga în editura Cultură fizică și sport.

HARI — București: Tot o intervenție chirurgicală, absolut necesară pentru a evita suprainfectarea, va elimina definitiv dureroasele „accidente” pe care le încercați.

A. B. C. — București: 1) Pruritul se datorește, mai mult ca sigur, trihomonazei de care suferiți. Pentru a fi eficace, tratamentul cu Metronidazol trebuie făcut cu 4 cpr./zi, în 4 prize la intervale regulate; nu este indicată administrarea medicamentului pe stomacul gol. Concomitent se vor administra comprimate vaginale de Metronidazol (a 500 mg) în fiecare seară, timp de 20 zile, inclusiv în cursul menstruației. Puteți asocia și chimioterapie ca Furazolidon sau Nitrofurantoin 1 cpr. de 4 ori pe zi în prize egale. 2) Împotriva pruritelui veți aplica local următorul unguent: Locacorten 1 tub, xilină 0,20 g.

P. M. — Roșiori de Vede: 1) Citiți răspunsul dat sub A.B.C., — București 2) Metronidazolul, corect administrat, are aceeași eficacitate ca și Flagylul. 3) Lenjeria trebuie schimbată zilnic. 4) Singura cale de consultație este Poșta Medicului.

MONY — București: Este totuși absolut necesar un examen al secreției vaginale, în locul autodiagnosticului „trihomonază”, pentru a decide apoi conduita de tratament.

(Continuare în pag. 11-a)

O operație care merită să fie urmărită (la televizor) de întregul spital...

Foto: L. Porter

UROLOGIE

Prostatita și tratamentul ei

Una din bolile a căror frecvență a crescut foarte mult în ultimele decenii este prostatita. Odinioară mai ales boala a bătrîneții, ea apare acum și la tineri. Cauzele care au contribuit la extinderea ei sînt de caracteristicile civilizației moderne. Una din acestea este necesitatea de a străbate distanțe mari cu vehicule, ceea ce sporește durata șederii. O altă cauză este viața sedentară, constipația (care, la rîndul ei, este o consecință a lipsei de mișcare), precum și retențiile voluntare de urină în timpul serviciului, tulburările gastrointestinale datorate unor alimente, condimente, conserve și unor băuturi inofensive în aparență, dar conținînd diverse substanțe chimice care li se adaugă ca să nu se altereze. Alcoolul consumat sub diverse forme, mai ales băuturile cu un grad de alcool mare, tutunul sub toate formele — țigarete, țigări, pipe, tabac de prizat sau tutun de mestecat — pot provoca, de asemenea, prostatita.

O certă influență nocivă o au și mesele neregulate, aperitivele luate în fugă, alimentele nemestecate suficient (ca să conțină suficientă salivă, strict necesară unei bune digestii), cititul în timpul meselor, forțînd organismul să lucreze pe două fronturi, în așa fel încît nici una dintre funcțiuni nu se desășoară în mod normal.

Boli care pot da complicații la prostată sînt tuberculoza, afecțiunile veneriene, în special blenoragia, afecțiunile renale și ale vezicii urinare. Prostatita mai poate fi însă și o complicație a anginelor, gripei, erizipelului, granulomului dentar, sinuzitelor. Răciră pârții inferioare a corpului din cauza șederii pe piatră, mersului pe bicicletă sau motocicletă pot fi și ele cauze mai mult sau mai puțin îndepărtate ale prostatitei.

În afara bolilor venerice, trihomonazele, colibaciloza, stafilocociile se localizează frecvent și la prostată. În general, bolile tratate cu antibiotice lasă teren liber dezvoltării diferitelor specii de ciuperci microscopice, care pot provoca prostatite micotice.

Simptomele prostatitei sînt destul de supărătoare, constînd în dureri la urinare și defecație, urmate de oprirea urinării. Examenul prostatei se face prin tușeu rectal. Cum prostata este o glandă situată cam la 2 cm de anus, diagnosticul de prostatită se poate stabili cu precizie.

Tratamentul prostatitei constă în primul rînd în combaterea inflamației prin băi de șezut calde, supozitoare calmante (Hemorsal, Hemorzon), dietă fără excitante, fără condimente și fără alcool.

Prostatita trebuie tratată pînă la completa ei vindecare, chiar după dispariția simptomelor dureroase, care de obicei se produc după cîteva zile. Altfel ea poate trece într-o formă cronică care, fără simptome alarmante, se poa-

te totuși agrava, prezentînd după un timp următoarele semne: arsuri pe canalul uretral, prima urină este tulbură, jetul urinei este neregulat, dureri de șale, tulburări nervoase, stare de astenție, dureri articulare.

Tratamentul preventiv constă în călirea întregului organism prin gimnastică și sporturi care nu obosesc, ca, de pildă, tenisul de masă, helioterapie, înot în bazin cu apă încălzită.

Alimentația constă în proteine, iaurt, legume, fructe coapte, ulei de măsline, orez, cartofi, ardei grași dulci. Băi calde în fiecare seară. Partea inferioară a corpului va fi apărată de răceală prin flanele de corp, mai ales iarna, cînd, datorită frigului și umezelii, prostatita poate cunoaște exacerbări. Activitatea sexuală trebuie moderată pentru a nu produce o stare de epuizare.

Se recomandă clisme călduțe, aplicații de nămol, cure de 30 de zile cu ape minerale (Olănești, Călimănești, Ocna Sibiului, Sovata, Govora, Bazna N.R.), începînd cu 50 grame de trei ori pe zi, dimineața pe stomacul gol, la prînz și seara cu 20 de minute înainte de mese, urmate de scurte plimbări.

Una dintre complicațiile prostatitei cronice este hipertrofia prostatei, care apare la o vîrstă mai înaintată. Hipertrofia este o tumoră de natură bună, benignă (adenom de prostată), dar care fiind situată în jurul uretrei (canalul extern prin care se elimină urina) produce o stază a urinei în vezică, împiedicînd evacuarea completă a urinei. Tulburările pot dura mult timp, uneori mai mulți ani. Bolnavul este trezit de 2—3 ori pe noapte ca să urineze, dar nu simte nici o durere. Examenul prostatei arată o prostată mult mărită, fără simptomele caracteristice ale prostatitei.

Din cauza stazei prelungite în vezica urinară, sărurile din urină se depun și urina devine tulbură, iar cu timpul se formează chiar calculi, care apasă asu-

pra vezicii urinare formînd diverticule. În același timp dacă boala este neglijată, organismul e intoxicat lent prin staza urinei; ureea din singe crește, dînd naștere la uremie.

La început tratamentul adenomului prostatic constă în respectarea regimului alimentar, evacuarea vezicii urinare prin cateter, iar în ultimă instanță, dacă tratamentul medical nu dă rezultate, se impune intervenția chirurgicală.

Hipocrat

REGIMURI ALIMENTARE

Fructele, glucidele și dietetica

Un grup de dieteticieni a studiat conținutul în glucoză, fructoză și zaharoză — principalele glucide din partea comestibilă a fructelor vindute în comerț. Cifrele pe care le dăm mai jos sînt, bineînțeles, valori medii, care se referă la fructele așa cum se vînd ele, unele mai coapte, altele mai verzi.

Fructele cu simburii mici — mere și pere — conțin în medie 5,85% fructoză, 1,67% glucoză și 1,84% zaharoză. Fructele cu simburii mari — caise, zarzăre, piersici — conțin la 100 g. fruct comestibil: 1,17% zaharoză, 1,36% glucoză și numai 0,92% fructoză.

Cireșele și strugurii conțin sub 0,50% zaharoză, în schimb au aproximativ 3% glucoză și cam tot atîta fructoză. Cît despre citrice, procentul lor în glucoză variază între 7—9% (portocalele sînt ceva mai bogate în zaharoză).

Prin urmare, cînd stabilim un regim pentru diabetici, va trebui să alegem dintre fructe mai ales merele și perele, din cauza conținutului lor mai bogat în fructoză — o glucidă mai bine tolerată decît glucoza. 100 g de mere conțin 2,6 g glucoză, pe cînd 100 g de caise conțin 4 g glucoză (deci cu circa 40% mai mult).

Dacă zaharoza nu este bine tolerată de organismul diabeticilor, li se poate permite acestora să mănînce cireșe și struguri, intrucît aceste fructe nu conțin decît urme foarte slabe de zaharoză.

În altă ordine de idei se pare că zaharoza este aceea care favorizează formarea cariilor dentare. În pofida marelui lor conținut în glucide, fructele cu simburii mici sînt mai puțin dăunătoare decît fructele cu simburii mari multumită conținutului lor mai bogat în fructoză și mai redus în zaharoză.

Medicus

DORESC SĂ ȘTIU

Cine provoacă guturaiul

Picioarele umede, statul în curent și frigul nu provoacă niciodată prin ele însele apariția guturaiului. Pentru ca acesta să se declanșeze este absolut indispensabilă prezența virusului respectiv. Cu ajutorul a 47 de voluntari, s-au reconstituit toate condițiile posibile ale apariției guturaiului. Acesta nu a apărut însă decît după ce în organismul voluntarilor a fost introdus unul dintre virusurile responsabile ale bolii.

esculap
esculap esculap
culap esculap esculap
lap esculap esculap esu
culap esculap esculap
culap esculap esculap escu
lap esculap esculap esculap e

— Cite stele ?

Desen de B. Bossart

gLOBUL
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

INDONEZIA

Cine a pavat jungla?

...desfundat învinsese. Land... se lăsase într-o rină... coline, recunoscându-și... amintea de un pepene... noroi și plesnit la... ei lovitură. Crăpă... străbătută de niște... care se scurgeau... mult de când pe... vicinal care, în... Nias, era socotit... ploaie torențială... puțin timp înainte... meleaguri îl distrusese.

...amținea deci decât să ne bi-... propriile noastre mijloace de lo-... picioarele. După ce am tre-... de creasta colinei aproape prin... am zărit deodată în fața o... deschisă ospitalier. Ne-am oprit... am privit fără să vrem ghețele... pinate pină sus cu noroi. Chiar de... purtă începea o stradă lată, pa-... de piatră. Curat ca o po-... de o gospodină harnică, ... asta izbitor cu drumurile... din jur. Strada ne-a impres-... plăcut, dar ne-a și intrigat.

...simțeam un indemn imperios de a... ne descălța, ca atunci când treci pra-... unei case în care curățenia e la... cinstă.

De altfel ne și aflam într-o casă, in-... în Nias aproape fiecare sat este... mare. Iar locuitorii sînt de fapt... cian alcătuit din câteva familii.

Încît, pină la urmă, ne-am descălțat... încercînd să umblăm cît mai... am pornit pe dalele netede și în-... plăcut de soare. Strada era stră-... de case dese cu acoperișuri ascu-... ridicate pe piloni groși. În jur nu... penie de om. Deodată au răzbătut... noi răpăit de tobă și sunete pă-... zătoare de fluier. Cam la o sută... metri depărtare se afla o piață largă, ... ea pavată cu grijă, în care erau o... mulțime de oameni. Nimeni nu ne-a dat... nici o atenție.

Deodată muzica s-a înțehit. Curînd, ... spatele unei case s-a ivit o proce-... alcătuită din bărbați care înain-... cu umărul drept înainte și cu ge-... nunchii puțin îndoiți. Unii agitău niște... și zvirleau în aer sulife. Alții... beau cu un soi de lance în scuturi.

Nu era o serbare obișnuită, ci o evo-... care a trecutului, a trecutului unor oa-... meni iubitori de libertate; nu întimplă-... tor au izbutit olandezii abia în 1915 să... cucerească insula.

Procesiunea dansa. Dansatorii purtau... fuste din fibre de copac. Pe cap aveau... un fel de coifuri, unele împletite din... diverse materiale, altele de fier. Plato-... sele de metal masive, deși tocite de... atita frecat, străluceau. La fel de rezis-... tente erau și scurtele grele confecțio-... nate din citeva straturi de piele de bi-... vol. Ciudatul echipament al dansatori-... lor nu provenea însă din niște depozite... prăfuite. Insula Nias este cunoscută din... vreme străvechi pentru meșterii ei fău-... de arme, care lucrează și acum... sulife, cuțite și pumnale. Căci fiecare... insular este vînător.

Într-adevăr, nu era o simplă proce-

Spectacolul din piața satului...

siune, ci un adevărat spectacol. Răz-... boinicii simulau niște atacuri bruște și... se fereau cu îndeminare de loviturile... inamicului, iar orchestra își înțețea tot... mai mult ritmul. Picioarele dansatorilor... se mișcau iute pe dalele netede în acla-... mațiile spectatorilor.

Unul dintre războinici se remarcă în... mod deosebit. Era mire, cum ne-a în-... format un insular care se afla lingă noi.

— Cum, nu știți că azi e o nuntă în... sat la noi? ne-a întrebă el nedumerit. Pe... mire îl cheamă Marunduri și mi-... reasa îl așteaptă acasă la ea.

Între timp Marunduri, un tânăr bine... clădit, se strecura, privind cu băgare de... seamă în jur, spre „dușman” pentru a-i... da o lovitură nimicitoare. Odinioară... era o mare cinstă pentru un războinic... din Nias să obțină un cap de dușman... pentru satul lui. Și nimeni nu era so-... cotit bărbat adevărat dacă nu dobîndea... o asemenea victorie. Acum, însă, onoa-... rea de luptător este cîștigată în dans...

De fapt nici acum tinerii nu se pot... însura prea ușor. Marunduri trebuie... să treacă un examen mult mai greu... decât un dans îndrăcit. Trăise timp de... doi ani în casa viitorului socru, lucrînd... pe ogorul acestuia. Și muncise pe rupte. Altminteri socrul își putea alunga vii-... torul ginere, căci nimeni nu vrea să-și... ia pe cap un om leș.

La un moment dat muzica a încetat... brusc și dansul s-a oprit. Abia atunci... am intrat în atenția localnicilor. Din... toate părțile a început să răsune: „In-ami”, iar noi am răspuns în cor: „E-e-e-e”. Învățasem salutul înainte de... a veni în insulă, pentru că nu există... lucru mai nepolitic decât să nu răs-... punzi „cum se cuvine” cînd ești salutat.

Mulțimea s-a însuflețit numaidect, ... daț fiind că un oaspete neașteptat la o... nuntă e un semn bun. Sărbătoarea abia... începuse și avea să dureze o săptămînă.

Dar noi ne grăbeam, trebuia să ne... continuăm călătoria și nu puteam... rămîne.

— O să vă placă la noi, a stăruit că-... petenia satului. Aici e curat, în timp... ce în jur e numai noroi.

A trebui să facem apel la toată elo-... cința noastră ca să-i convingem pe... insulari că trebuia să plecăm. Și cerul... ne e martor că nu ne-a fost ușor! Pină... la urmă am căzut la învoială că în ziua... aceea n-aveam să ne mai gîndim la tre-... burî și că vom înnopta la părinții mi-... relui.

Cînd ne-am trezit a doua zi am con-... stătat că încălțămîntea ne fusese cură-... țată și lustruită. I-am întrebă pe insu-... larî cine adusese în sat un pavaj atît... de frumos. Dar ei au ridicat mirați din... umeri, spunîndu-ne că așa fusese din-... totdeauna în satul lor și că nici nu se... putea altfel.

Mult mai tîrziu am aflat următoarea... ipoteză: pietrele au început să fie șle-... fuite încă de strămoșii foarte depăr-... tați ai băștinașilor de astăzi. Ei se în-... chinău spiritelor celor morți și ridicau

în cinstea lor niște blocuri de piatră. Apoi și-au schimbat credința și blocu-... rile sfînte s-au preschimbat în piatră... obișnuită, frumos șlefuită.

M. Kudinov

PANAMA

Cum să nu!
Adică NU!

Orașul Panama are peste 300.000 de... locuitori, adică un sfert din populația... țării. Cea mai mare parte dintre ei... lucrează în comerț.

Spre a atrage un număr cît mai... mare de turiști, taxele vamale sînt atît... de mici în Panama, încît pe Avenida... Central, principala arteră a orașului, tel-... evisoarele japoneze sînt mai ieftine... decât la Tokio, iar parfumurile franțu-... zești costă mai puțin decît la Paris. Genți... din piele de crocodil stau alături de... cronometre elvețiene.

Piața de pește, aflată chiar pe țăr-... m, este și ea foarte animată. Se pot cum-... pără tot felul de pești din Golful Pan-... nama. Încît îți vine într-adevăr să... crezi că țara își datorează numele... acestor viețuitoare. Oricum, o legendă... spune că în 1519, guvernatorul Pedro... Arias Davila, poreclit cel Crud, a pus... ochii pe acest loc de pe țărmul Pacific-... ului pentru că era mai uscat decît coasta... Golfului Darien din Marea Caraibilor... și foarte potrivit pentru a ridica acolo... un oraș. Călăuzele indiene l-au încu-... rajat în alegerea făcută și, arătînd cu... mina spre golf, au exclamat: „Panama!”... (cu accentul pe ultima silabă) ceea ce în... limba lor însemna: „loc bogat în pește”. Ulterior, un peștișor de... argint a devenit chiar simbolul re-... publicii.

De dragul adevărului, trebuie să... amintim însă că mai există o versiune... îmbrățișată de un număr de naturaliști... panamezi, care afirmă că pe locul... actualei capitale se afla o splendidă... pădure, cu o esență de lemn care se... numea „panamás”.

De altfel există și partizani ai unei... a treia ipoteze, care pretinde că „pa-... nama” înseamnă „mulți fluturi”. E... greu de optat pentru una dintre ele și... nimeni nu poate preciza care e de fapt... cea adevărată, întrucît foștii băștinași... au dispărut acum trei secole. Este in-... teresant însă de relevat că perioada... cînd bancurile de pești se apropie de... țăr- m coincide cu momentul cînd înflo-... resc copacii și, deci, apar și mulți flu-... turi... Dar panamezilor le place mai... ales prima ipoteză, aceea cu peștii. Și... într-un fel au dreptate, dat fiind că pe... chei sînt agățați în cirlige, răspîndiți... pe jos sau se zbat în coșuri de pești de... cele mai diverse și incredibile forme,

culori și cu nume ciudate: corbina, robalo, bobos, caina etc.

Dar belșugul de pește nu înseamnă și bani mulți. Majoritatea pescarilor locuiesc în „cartierul fantomelor” de pe țăr- m, un bidonville tipic pentru tropice. Incropite din carton, placaj, pinză de corabie etc., „casele” sînt suspendate pe piloni, uneori de doi metri înălțime, ca să nu fie inundate în timpul fluxului.

Dacă treci Podul regal, ajungi în rui-... nele vechiului oraș Panama ars și jefuit în 1671 de piratul englez Morgan. După această calamitate orașul nu s-a mai putut reface, iar catastrofele incendii din 1737 și 1756 l-au distrus definitiv. Încît alături de el a luat naștere un nou oraș.

Cînd a început construcția canalului, în istm au venit oameni din Africa, Europa, Asia și America de Sud. Către sfîrșitul lucrărilor, în 1913, pe imensul șantier lucrau 44.733 de inși de 49 de naționalități. Cei care după deschiderea canalului n-au vrut sau nu s-au putut întoarce acasă au rămas acolo, în Panama. Acum copiii și nepoții constructorilor canalului alcătuiesc circa o treime din populația capitalei. Un poliglot versat poate deosebi descendenții unor jamaicani de aceia ai unor negri din Martinica. Dar cine mai poate preciza strămoșii unor inși în vinele cărora curge, de pildă, sînge indian, african, spaniol și german?

Se spune că politețea face farmecul bărbaților. Dar panamezii împing această trăsătură pină la virtuozitate. Amabilitatea, dorința de a nu-și supăra interlocutorii nu permit panamezilor să spună „nu”. Încît de cele mai multe ori, solicitați de o întrebare sau o rugămîntă, ei răspund: „Como no!”, ceea ce înseamnă ad litteram: „Cum să nu!”

Dacă întrebî de pildă:
— Pot să mă duc acolo? Pot să vizitez cutare sau cutare lucru?
— Cum să nu, îți răspunde cu un zîmbet amabil interlocutorul.

Dar de cele mai multe ori degeaba aștepți împlinirea promisiunii. Iar dacă la următoarea întîlnire reproșezi interlocutorului că nu s-a ținut de cuvînt, el va fi sincer uimit. A făgăduit ceva? Nu voise pur și simplu să te supere printr-un refuz, așa încît nu poate decît regreta că nu-i apreciezi amabilitatea.

Europenii care trăiesc un timp în Panama se dezobișnuiesc repede de „prostul” obicei de a înțelege totul ad litteram, încît „Cum să nu!” devine pentru ei o exclamație sinonimă cu „Bună ziua”, de pildă, cu care își salută pe stradă cunoscuții.

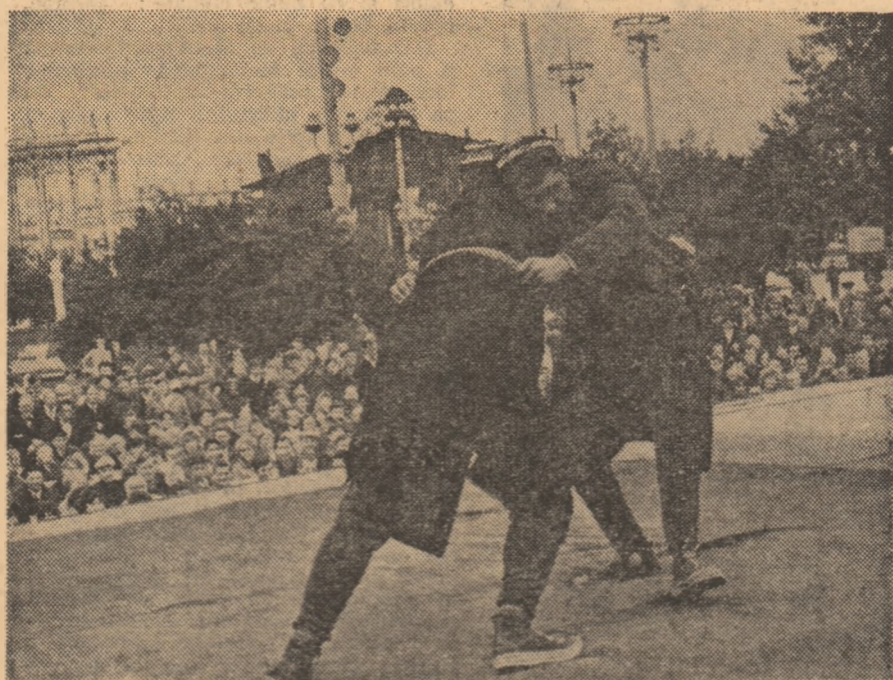
Dar ceea ce se spune despre locuitorii celor două mari orașe panameze: Colón și Panama, nu este neapărat valabil și pentru populația din provincie. Țara este împărțită în nouă provincii și fiecare este o mică Panama. Puternicele contraste existente în peisaj și în zonele climatice deosebesc mult o provincie de alta. Cîmpiile acoperite cu iarbă înaltă, străbătute de un lanț muntos, de la hotarul cu Costa Rica seamănă foarte mult cu preria mexicană. Doar cirezile de zebu precizează că e vorba de Panama. Aceste animale cu cocoașă, infricoșătoare la vedere, sînt singurul lux al țaranului panamez. O familie care are măcar un zebu este liniștită pentru copiii ei, care pot astfel avea măcar lapte suficient.

Patrioții din provincia San-Blaz de pe țăr- m în neapărat să-i informeze pe vizitatori că de pe pămîntul lor se varsă în ocean 153 de riuri. Pină și cele mai mici pîrîlase, care seacă în anotimpul secetos, sînt numite emfatic „rio”. E adevărat că în timpul ploilor sumedenia de „rio” ies bine din matcă, transformînd țărmul atlantic al Istmului Panama într-un fel de continuare naturală a oceanului. Sau cel puțin fac această impresie, cînd sînt privite din avion.

(După „Vokrug sveta”)

Un sport tradițional uzbek : „Kuraş”

PERIPEȚII PE MARE

Capcana din Out Skerries

Pe vremea cind corăbiile europene navigau cu predilecție spre răsărit, spre țărmurile bogatei Indii, deasupra clădirii în care își avea sediul compania Indiilor de Est floteau adesea drapelul negru. Naufragiile erau frecvente, iar multe dintre ele misterioase.

Astfel, în 1664, velierul olandez „Carmelaan” a naufragiat undeva în nordul Atlanticului. Corabia plecase după mirodenii și dispăruse fără urmă. În același an a plecat și nu s-a mai întors nava comercială „Kennermeland”, încărcată cu porțelanuri chinezești de mare valoare.

După un timp, din portul olandez Texel a ieșit în larg o altă corabie comercială a companiei Indiilor de Est. Se numea „Lifd” și naviga spre Batavia (Java). Avea la bord 299 de pasageri, peste 500 000 de guldeni de argint și a cunoscut soarta predecesoarelor ei, dispărind undeva în ocean.

Timp de două secole și jumătate apele Atlanticului n-au dezvăluit nimic din tragedia corăbiilor scufundate. Abia în 1965, doi englezi, frații John și Peter Bunnon, au reușit în ambițioasa misiune de a descoperi și a recupera rămășițele corăbiilor olandeze. Însoțiți de cîteva scufundători, frații Bunnon au făcut o incursiune subacvatică în regiunea insulelor Out Skerries, din arhipelagul Shetland. Cu acest prilej unul din scufundători a descoperit, pe fundul unui mic golf împrejmuit de stînci, o monedă daneză veche. Într-o a doua incursiune submarină, frații Bunnon, înarmați cu magnetometrul de mare sensibilitate, au reușit să detecteze 600 de monede și cioburi de porțelan. La scurt timp după aceea, soarta a făcut o surpriză generoasă scufundătorilor englezi, oferindu-le 5000 de guldeni de argint, 20 de monede de aur, un tun, obuze, vase de ceramică și chiar o fișie de velă, care a zăcut sub apă 260 de ani.

Toate obiectele, bine conservate, fuseseră acoperite de un strat gros de smoală, care le ferise de rugină și de putrezire (corăbiile transportau și smoală, care servea la ungerea periodică a chilei de lemn a navei). Specialiștii cred, însă, că în golful de lângă insulele Out Skerries a fost găsită numai a suta parte din guldenii transportați de „Lifd”. De asemenea, urmează să fie căutate scheletele corăbiilor naufragiate.

După toate acestea se impune însă întrebarea : de ce ocoleau corăbiile olandeze insulele britanice pe la nord, în loc să urmeze un drum mult mai scurt, prin canalul Mîneci ? Itinerarul lor era determinat de două cauze : de războaiele din Europa și de vînturile nordice. Într-adevăr, în canalul Mîneci negustorii olandezi se puteau aștepta la înfrînturi puțin plăcute cu pirații englezi sau cu navele de război franceze și spaniole. Pe de altă parte, vînturile nordice îngreunau accesul velierelor în ocean și ele erau cîteodată silite să aștepte luni în șir un vînt prielnic. Așa se face că navele companiei Indiilor de Est preferau ocolul prin nordul Oceanului Atlantic.

Pe atunci nu se știa încă despre „cap-

cana din Out Skerries”. O dată ajunse în această regiune bintuită de furtună, corăbiile încercau să se refugieze în micile golfuri, în aparență inofensive, dar în realitate periculoase. Căci rafalele puternice de vînt izbeau corăbiile de stînci și le făceau țîndări. În felul acesta au pierit multe veliere, de a căror soartă s-a aflat abia recent

A. Karadjav

MICILE LOR
BOROBOAȚEȘi creierile
electronice
greșesc...

● În laboratorul de fonetică experimentală a Institutului de lingvistică din R.S.S. Gruzină, un calculator electronic a fost învățat să rostască cuvinte și propoziții în limba gruzină. Cînd, cu ocazia unui schimb de experiență, lingviștii institutului amintit au încercat să-l învețe o limbă străină, calculatorul a vădit un pronunțat accent gruzin...

● O mașină electronică din orașul Laurensberg s-a încăpățînat să-l bombardeze pe un onest cetățean al acestei localități cu repetate avertismente cum că n-ar fi plătit impozite în valoare de 10 056 de mărci. În prima zi, factorul poștal a înmînat contribuabilului 17 avertismente, în a doua zi 18. Febrila activitate a robotului dezlănțuit a fost stăvilită abia în a treia zi, cînd un funcționar al departamentului fiscal a constatat că mașina înțelesese greșit o cifră, 0 în loc de 6, drept care anul 1965 devenise pentru ea 1905. Conștiințioasă de felul ei, mașina a calculat, rapid, impozitul pe 60 de ani.

● La Johannesburg (R.S.A.) o tinăra doamnă divorțată, dorind să-și refacă viața, s-a adresat unei agenții matrimoniale, utilată, între altele, și cu un calculator electronic. Candidata a fost invitată să completeze un interminabil chestionar, în care trebuia să-și indice preferințele, cercul de interese precum și însușirile fizice și morale ale viitorului soț. După cîteva zile a primit un plic pe care scria „Strict confidențial”. În plic se afla rezultatul selecției făcute de calculatorul electronic : din cîteva mii de candidați posibil, mașina îl alesese pe fostul soț al tinerei doamne, care, între timp, se adresase și el agenției matrimoniale.

● Neizbutind să rezolve o problemă foarte grea, un matematician a încredințat-o unui calculator electronic. După cîteva secunde, privind rezultatul, a exclamat :

— Cinci mii de matematicieni și-ar fi bătut capul patru mii de ani ca să comită o greșeală atît de gravă !

● O firmă engleză care de la un timp se folosea de o stație electrică proprie, a primit de o notă de plată din partea Direcției de distribuție a energiei electrice. Ce-i drept nota, întocmită de un calculator electronic, indica suma de... 0.00 lire sterline. Contabilul firmei s-a mulțumit deci s-o arunce la coș. Curînd, însă, calculatorul a întocmit o a doua notă, identică cu prima, apoi încă una. Agasat, contabilul a expediat un meșin s-a valoarea de 0,00 lire sterline și cea în-a liniștit.

V. Pekelis

CU TRISTEȚI
CU BUCURII...

Vise, vise...

Vasili Kasatkîn, savant leningrădean și experimentat medic neurolog, a înregistrat... opt mii de vise ! Extraordinara colecție însumează rezultatul multor ani de observare a activității creierului uman în timpul somnului. Vasili Kasatkîn a început cu descrierea propriilor vise. Apoi și-a extins timpul de observație la alte persoane. Metoda folosită ? Completarea unui chestionar special, în care trebuiau trecute date subiective și din domeniul respectiv de activitate, precum și o serie de elemente biografice. Informațiile astfel obținute îi permiteau să facă o legătură între starea de veghe și cea de vis.

Colecția lui Vasili Kasatkîn oferă o amplă imagine asupra a ceea ce „văd” în vis copiii și adulții, persoane de diferite profesii, o imagine despre modul cum se modifică caracterul visei în funcție de starea sănătății. Savantul a remarcat îndeosebi că visele și senzațiile încercate în somn pot fi uneori un semn sigur de declanșare a unor maladii. Ceea ce înseamnă, a declarat el, că visele ar putea fi, în unele cazuri, folosite ca mijloc de diagnostic medical.

Colecția de vise a savantului leningrădean cuprinde și vise „la comandă”. Ele au fost provocate artificial, subiectul fiind supus la excitanți fizici ca, de pildă, lumină, sunete sau modificarea temperaturii ambianței. Conținutul viselor astfel provocate corespunde întocmai cu previziunile savantului.

Relatarea acestor interesante și neobișnuite experiențe a făcut obiectul unor lucrări de mare popularitate, între care și „Teoria viselor”, care s-a bucurat de o bună primire atât din partea specialiștilor, cit și a marelui public.

RECTIFICĂRI
GEOGRAFICELacuri din ce în ce
mai mari

Hidrologii din R.S.S. Kazahă au constatat că un număr de lacuri din republică își măresc suprafața. Astfel, lacul Alakol a crescut, în 130 de ani, de aproape o dată și jumătate și are acum 2650 de kilometri pătrați. Un fenomen similar s-a petrecut și cu lacul Szikol. Specialiștii cred că acest fenomen de sporire a suprafeței lacurilor se datorește, pe de o parte, topirii unei mari cantități de gheață din munții Djungar-Alatau, iar pe de altă parte creșterii generale a umidității atmosferice din regiunea respectivă. Cei mai importanți beneficiari ai fenomenului sînt pescarii, întrucît, o dată cu creșterea suprafeței lacurilor, și crește volumul de apă, a sporit și numărul peștilor.

„a varia va

„ia varia varia va

„a varia varia varia va

„a varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

„a varia va

UN BUL
METEOROLOGIC

Jacamines

Etnograful brazilian I. M. Lima a remarcat că indienii din ținutul Acre părăsesc satele cu cîteva săptămîni înainte de a se produce inundația catastrofală. Mai mult, ei se refugiază în regiuni care mult în todeauna sunt de calamitatea naturală.

O bună bucată de timp Lima a utilizat să afle de la indienii și de la lor secretul acestor uimitor de exacte pronosticuri meteorologice. În cele din urmă însă pe căi ocolite etnograful a izbutit să descopere că indienii se orientau după comportarea furnicilor din familia *jacamines*. S-a constatat, astfel, că cu mult timp înainte de declanșarea unor ploii torențiale, modul de viață al acestor furnici se schimbă vizibil. Ele abandonează itinerarele pe care le urmează în mod obișnuit și încep să circule, în sus și în jos, pe trunchiurile copacilor. Din cînd în cînd, ajungînd în vârful arborilor se opresc și-și mișcă mustățile în diferite direcții. Furnicile *jacamines* se comportă în felul acesta timp de mai multe săptămîni. După scurgerea acestei perioade, mai multe furnici, (numite de Lima „meteorologi principali”) se intrunesc într-o „consfătuire” care poate dura mai multe cre. Cercetătorul brazilian menționează că în timpul „consfătuirii” furnicile stau foarte aproape unele de altele și-și mișcă mustățile fără întrerupere, de parcă ar șușoti între ele. Curînd după această întrunire începe exodul coloniei. Acoperind pămîntul cu un covor mișcător, lat de cîteva sute de metri, insectele își abandonează furnicile, îndreptîndu-se spre locurile știute numai de ele. Exodul e riguros organizat. În prima linie sînt încolonați „soldații”, a căror misiune este să înlăture din calea puhoiului de furnici orice obstacol, însuflețit sau nu : lăcuste, gândaci, omizi, păianjeni etc. Soldații sînt urmați de marea masă a furnicilor purtătoare de ouă, larve și rezerve alimentare. Întreaga colonie se stabilește, în cele diuă urmă, în preajma unui copac. Regiunea părăsită de furnici este potopită de ape, dar noul lor „domiciliu” rămîne, așa cum am văzut, în afara zonei inundabile.

Etnograful Lima a izbutit astfel să afle „secretul” indienilor, dar pe acela al furnicilor încă n-a putut să-l descopere.

B. Tumanov

CASA PRIETENIEI ROMÂNŌ-SOVIETICE

PROGRAMUL MANIFESTĂRIILOR
din perioada 25 iunie — 1 iulie 1971

Vineri 25 iunie, ora 19,30. Rubrica: „Cutezanțe tehnice românești”. Conferința: „Invențiile — arcul de triumf al performanțelor tehnice”. Va vorbi: ing. LUCIAN MARINETE, directorul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci. Urmează filmul documentar „Invenția” și un film artistic.

Simbătă 26 iunie, ora 19,30. Ciclul: „Ocolul lumii în mozaic liric”. Festivalul literar: „Poezia Americii Latine”. Va vorbi: TOMA GEORGE MAIORESCU, scriitor. Urmează lecturi în interpretarea unui colectiv de actori de la teatrele din Capitală și un film artistic.

Luni 28 iunie, ora 19,30. Ciclul: „Țările socialiste — orizont contemporan”. Conferința: „R.P.D. Coreeană — dinamica vitezelor creatoare la scară industrială”. Va vorbi: DIC BABOIAN, ziarist. Urmează un film artistic.

Marți 29 iunie, ora 19,30. Ciclul: „Viitorul biologic misterios și fabulos”. Discuția la masa rotundă: „Există limite ale potențialului biologic?”. Participă: prof. dr. docent EMIL CRĂCIUN, membru de onoare al Academiei de Științe medicale; prof. dr. docent RADU CODREANU, membru corespondent al Academiei R. S. România; prof. dr. docent MIHAI BĂCESCU, membru corespondent al Academiei R. S. România. Discuția va fi condusă de dr. CONSTANTIN MAXIMILIAN. Urmează filmul documentar „Memoria vieții” și un film artistic.

Miercuri 30 iunie, ora 19,30. Simpozionul: „Volgograd — trecut și prezent”. Vor vorbi: NICOLAE MORARU, redactor șef al redacției publicațiilor pentru străinătate; PETRE DRAGU, ziarist; IULIA SCUTARU, ziaristă. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

Joi 1 iulie, ora 19. Ciclul: Știința în dialog cu societatea”. Discuția la masa rotundă: „Integrarea științelor în viața socială”. Participă: dr. ing. DINU BUZNEA, vicepreședinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie; prof. univ. dr. docent PAVEL APOSTOL, membru al Academiei de Științe sociale și politice; prof. univ. dr. N. S. STANESCU, membru corespondent al Academiei de Științe sociale și politice. Discuția va fi condusă de dr. OCTAVIAN NEAMȚU. Urmează filmul documentar „Orizont științific” și un film artistic.

Manifestările au loc în grădina de vară a Casei prieteniei româno-sovietice din str. Batiștei nr. 14.

UTILĂ
TUTUROR:
ASIGURAREA
TURIST

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

COMICS — Cluj: Vă mulțumim pentru măgulitoarele aprecieri făcute despre „medicul nevăzut, necunoscut” și, așa cum ați avut ocazia să citiți în pagina medicală, am căutat să dăm curs citorva dintre sugestiile dv. 2) După descrierea dv., fără să fim însă siguri, s-ar părea că este o hemospermie (amestec de sînge și spermă în cursul ejaculației), care s-ar putea datoră unei inflamații a veziculelor seminale. Se impune deci un examen al lichidului spermatic și un altul al prostatei,

înainte de a fixa o conduită de tratament (hormonostatic, antibiotice, corticoterapie).

POPESCU ELENA — București: 1) Oligomenoreea (menstruații rare) este de multe ori consecința unor chiuretaje repetate sau a unei hipotiroidii. Sarcina (și nu anticoncepționalele!) poate produce normalizarea ciclului menstrual. Cortizolul a determinat în unele cazuri o frecvență crescută a menstruațiilor. La tratamentul hormonal se recurge numai dacă acestor menstruații neregulate li se asociază și sterilitatea, în care caz se face un tratament cu Dietilstilbestrol și Progesteron. 2) Regretăm, dar ca medici nu vă putem da nici un fel de indicații în sensul dorit de dv.

MENAJ IDEAL numai cu bucătării moderne TOMIS, RUXANDRA

Fabricate de Combinatul de Industrializare a Lemnului PIPERA, aceste două tipuri de bucătării au fost astfel concepute încît să răspundă celor mai exigente preferințe ale gospodinilor, oferind ultimele noutăți în domeniul amenajării spațiului culinar.

RUXANDRA este de asemenea o garnitură de concepție evoluată, realizată la dimensiuni mai reduse, dar cu împărțire sistematică și accesorii deosebit de utile: sertare pentru legume, suport pentru capace din plasă de sîrmă nichelată, ceas, priză de curent.

Bucătăria TOMIS creează largi posibilități de adaptare avînd corpurile superioare suspendate pe perete, iar cele inferioare prevăzute cu compartimente spațioase și mască pentru chiuveță. În plus, priză de curent electric și ceasornic, accesorii utile în activitatea culinară modernă.

Noile bucătării RUXANDRA și TOMIS sînt fabricate din materiale de cea mai bună calitate și finisate în culori pastel care conferă o notă atrăgătoare fiecăreia din aceste garnituri moderne și elegante.

Cu ajutorul marțienilor

În unele cercuri științifice dăinuie părerea timidă sau, mai bine spus, ipoteza îndrăzneată că, în vremuri foarte depărtate, Pământul nostru a fost vizitat de reprezentanții ai unor civilizații extraterestre. Ba, mai mult, conform aceleiași ipoteze, acești extraterestri i-ar fi învățat pe strămoșii noștri din caverne să facă o seamă de lucruri utile. În ce mă privește, eu sint ferm convins că partizanii acestei ipoteze au dreptate. Ori poate că n-au dreptate? Socotesc, totuși, că lucrurile s-au putut petrece așa.

Intr-o bună zi, neanderthalianul E-eh a deschis ochii, a căscat zgomotos și a ieșit din peșteră să vadă dacă nu cumva blestemata aceea de perioadă glaciară luase sfârșit. Dar ghețurile nu dădeau semne de topire. Tremurând de frig, E-eh s-a grăbit să se întoarcă în peșteră. A aruncat cîteva vreascuri pe foc și aerul înghețat din cavernă a prins să se încălzească. Fără să se deștepte din somn, ceilalți neanderthalieni au mîriit mulțumiți.

„E o adevărată fericire că marțienii ne-au învățat să facem focul, își spunea în sinea lui E-eh. Fără ei am fi murit înghețați!”

E-eh suferea de scleroză și uitase că încă cu opt seceri de lună înaintea venirii marțienilor, neanderthalianul U-uh declarase sus și tare că știa să obțină focul.

— Ia uități-vă, nu-l de loc greu! le arătase atunci U-uh, frecînd de zor două bețe din care țîsnise, în cele din urmă, o flacăruie veselă.

— Ai innebunit? se răstise E-eh. Vrei să ia foc peștera? Stinge îndată blestemăția asta! Focul e treaba fulgerelor, nu a unor mucoși ca tine!

După opt seceri de lună de la această întimplare, de undeva de sus a coborît, bubuind și trăsînd, un fel de stîncă ciudată. Apoi într-un perete al stîncii s-a ivit o gaură, din care au ieșit niște făpturi foarte, foarte caraghioase, cu capetele străvezii. S-au foit un timp în jurul stîncii, pe urmă și-au scos capetele străvezii și neanderthalienii au constatat cu stupeoare că sub ele aveau alte capete, obișnuite. Drept care strămoșii noștri au răsufiat ușurați. Căci cea ce era neobișnuit și de neînțeles nu le plăcea.

Marțienii erau prietenoși și pașnici. I-au învățat pe oamenii cavernelor cum să obțină și să păstreze focul. De atunci, ori de cîte ori focul făcea să danseze umbre vesele pe pereții peșterii, E-eh se gîndea cu recunoștință la marțieni.

Dar într-o zi U-uh a avut ideea să așeze pe foc o bucată de carne. E-eh n-a mai putut răbda atîta impertinență și s-a supărat cumplit.

— Unde ai măi văzut carne friptă? a zberlat el. Vrei să superi focul și să ne lași fără căldură?

— De ce să-l supăr? Doar îi dau și lui să mînce!

Lui E-eh nu-i plăcea însă să fie contrazis. Încît a înșfăcat un băț mai gros și l-a repezit în capul lui U-uh. Apoi, aruncînd în foc ce mai rămăsese din băț, a întrebat:

— Măi are careva ceva de spus? Ni-meni? Atunci marș la vînătoare. Tu, tu, tu...

— Iar la vînătoare? a scîncit tînărul neanderthalian O-oh. Trei zile dus, trei zile întors, și numai pe jos!

— Nu cumva ai vrea să crești mamuți în peșteră? a chicotit E-eh, încîntat de glumă.

— În orice caz, mistreți am putea crește, a intervenit din nou U-uh, mîngîindu-și cucuiul din creștet. Am propus mai demult să domesticim niște pul de mistreț și să-i ținem pe lîngă cavernă.

— Îți dai seama ce vorbești, nătărăule? s-a oțărît la el E-eh. Știi cum se numește una ca asta?

— Cum?

— Creșterea animalelor! Ne-ai innebunit pe toți cu ideile tale năstrușnice. Sau poate îți închinoul cumva că ești mai deștept decît marțienii?

Fără cuvinte

— Nu, nu! s-a speriat U-uh.
— Atunci de ce propui să ne apucăm de creșterea animalelor dacă ei nu ne-au propus?

U-uh a tăcut milc.
Dar peste vreo trei seceri de lună, marțienii le-au explicat avantajele domesticirii și creșterii animalelor, iar E-eh le-a mulțumit din toată inima pentru bunătatea lor.

După un timp U-uh a prins iar glas:
— Dacă îngropăm în pămînt o să-mîntă crește un spic, nu?

— Să zicem, a scîldat-o E-eh.
— Deci dacă îngropăm foarte multe semințe au să crească foarte multe spice.

— Mai știi? a mîriit E-eh.
— Eu știu! Au să crească multe, foarte multe spice, care au să dea la rîndul lor alte semințe. Și tribul nostru o să aibă totdeauna piine.

— Legați-l, oameni buni! a zberlat E-eh. Nebunul ăsta se crede mai deștept ca marțienii!

— Nu, nu, lăsați-mă, nu mai spun nimic! s-a apărât U-uh, speriat de moarte.

Fotografiile se amuză

— Vipera aia trebuie neapărat să dispară...

Cu timpul, marțienii i-au învățat pe neanderthalieni să cultive grîul. E-eh a fost încîntat de inteligența și vastele cunoștințe ale acestor ființe extraterestre.

Să nu vă imaginați însă că U-uh s-a simțit jignit. Deloc. Se gîndea mereu cum să preschimbe epoca de piatră în cea de bronz. Mai mult, știa și ce-ar trebui făcut pentru asta. Dar tăcea chitic, de frica lui E-eh.

Putem deci afirma mîndri că pe Pămînt au existat dintotdeauna descoperiri și invenții. E adevărat, însă, că ne-au ajutat și marțienii, ba chiar substanțial. Pentru că fără ajutorul lor ni-meni nu s-ar fi încumetat să-i vină de hac unui ins ca E-eh. Nici chiar oame-nii preistorici.

V. Bahnov

Prognoză

Zilele acestea mi-am consultat cristalul magic (cu cinescop și două canale), încercînd să aflu cam ce ne rezervă viitorul. Și iată ce am deslușit în clar-obscurul cristalului.

Savanții și tehnicienii vor rezolva problema gazelor de eșapament. Mai mult, autovehiculele vor emana o suavă mireasmă de crin. Fabricile de celuloză, în schimb, vor răspîndi în jur mireme de trandafir.

Cineva, încă nu se știe cine, va descoperi că țigările sint foarte utile pen-

tru sănătate și atunci fumătorii cei mai înrăiți se vor lăsa de fumat.

Problema spațiului locativ va fi rezolvată prin construirea unor imense clădiri cu un volum de un kilometru cub. Lifturile vor fi perfecționate ulterioare.

În programul școlilor medii va fi introdusă o disciplină nouă — verificarea notelor de plată întocmite de chelnerii localurilor de zi și de noapte.

Vor fi oferite premii speciale celor care vor prefera spectacolele de teatru celor de fotbal.

Părinților li se va interzice vizionarea de filme erotice.

Casierițele de la magazinele cu auto-servire vor căpăta dreptul de a înregistra căsătorii.

Iar programele de televiziune vor deveni mai interesante.

(După „Krokodil”)

Prietenul

Eram foarte necăjit. Gîndiți-vă și dv: de la o vreme, ori de cîte ori venea la noi prietenul meu Boban mă întreba, de față cu nevastă-mea:

— Ce surpriză ai de gînd să-i faci soției de ziua ei?

Intr-o zi a avut chiar nerușinarea să spună, tot de față cu nevastă-mea:

— Dacă nu ești în stare să nascocesci nimic, îți dau eu o idee. Ce-ar fi să-i oferi soției o plimbare de trei zile la Budapesta? Gîndește-te: monumente istorice, spectacole, masă de adio la restaurantul „Ungaria”! Și toate prin sindicat, cu reducere, numai pentru femeii. Ce zici?

M-am îngălbenit. În biata mea minte mai pilpiia doar speranța că nevastă-mea avea să dea dovă de puțin tact. Dar i-am și auzit glăsciorul:

— Vai, Boban dragă, nu-l văd eu pe el să facă un asemenea sacrificiu pentru mine!

Și așa ne-am pomenit cu toții în drum spre Biroul de turism. La reprosurile mele, șuierate la urechea lui Boban, acesta îmi răspundea invariabil:

— Îți pare rău că-i faci o bucurie? Tiranule!

Boban venea la noi zilnic. Se consacrase în întregime organizării celor trei zile de plimbare a nevastă-mi. A alergat să-i scoată pașaportul, să-i schimbe banii, să-i facă rost de un geamantan potrivit, i-a dat sfaturi ce toalete să-și ia, cum să și le împacheteze, ce alimente să cumpere pentru drum. Cel mai rău mă enervau însă considerațiile lui teoretice.

— Poate că te miri că mă îngrijesc atît de excursia d-tale? a întrebat-o într-o zi pe nevastă-mea. Să știi însă că, spre deosebire de soțul d-tale, eu nutresc mult respect pentru femeii. Le înțeleg și mărturisesc că noi, bărbații, sintem egoiști, că măcar o dată pe an ar trebui să le oferim o mică distracție. Dacă nu m-am însurat pînă acum e numai pentru că respect Femeia (cu f mare!) Nu vreau să fac ca alții, care se însoară fără să se gîndească că ar fi de datorii lor să-și lase soțiile să se deconecteze și ele o dată, dacă nu de două — trei ori pe an...

Sub influența lui Boban, emanciparea soției mele progresa într-un ritm fantastic. Nu mă mai scotea din tiran semi-feudal, ba izbutise chiar să mă facă să spăl vasele o dată la două zile, iar pînă la urmă a declarat că numai eu eram de vină că atîta amar de vreme îl socotise pe Boban un om de nimic, un flusturatic, cînd în fond era un om fin și civilizată...

Speram totuși că se mai putea face ceva cînd nevastă-mea m-a întrebat, îngîndurată:

— Cum ai să te descurci fără mine? Boban a intervenit însă prompt:

• umor •
Or umor umor u.
r umor umor umor u.
umor umor umor umor u.
ior umor umor umor u.
umor umor umor umor u.
nor umor umor umor u.
r umor umor umor umor u.
mor umor umor umor u.

— Lasă-l să vadă cum e viața de bur-lac!

Și a venit și ziua plecării. Am condus-o pe nevastă-mea, împreună cu Boban. Cînd avionul a decolat prietenul meu m-a bătut pe urmă și mi-a spus:

— Și acum, bătrîne, fuga la telefon!

— ?!

— Să vorbim cu Branislav, să scoată mașina din garaj. Totul e aranjat. Am adunat un grup de burlaci, ca tine. Trei zile — țin-te chef! Hai, mișcă!

— Nu înțeleg nimic!

— Te credeam mai isteț. Eu am ranjat excursia asta pentru neve-

Lasă-le să se distreze. Merită, o dată pe an. Și în timpul ăsta noi... Hai, mișcă o dată, că întirziem!

M. Mitrovici

Vreau să mă mărit

— Știi, tovarășă profesoară, mă mărit cu Petrov!

— Ce face-e-e? Ai cam luat-o razna de la o vreme! Ce-i cu tine?

— Tovarășă profesoară, gîndiți-vă, am să-i invit la nuntă pe toți colegii.

— Termină cu prostiile!

— Dar, tovarășă profesoară...

— Nici un „dar”!

— Ce aveți împotriva lui Petrov?

— Iar începi? Dă-mi carnetul de note! Uite, ai un doi la geografie!

— Am uitat să desenez harta. Dacă aș fi fost căsătorită, soțul m-ar fi ajutat...

— Vasăzică așa! Dumneaei uita să-și deseneze hărțile, că, de, gîndul îi zbură la măritiș!

Și profesoara ia carnetul elevei și scrie: „Eleva Elena Smirnova declară că vrea să se căsătorească. Părinții sint rugați să se prezinte la școală pe data de 20 iulie a.c.”

— Tovarășă profesoară, poate că, to-țuși, s-ar putea...

— Să faci bine să-ți îndrepti doi-ul de la geografie!

— Colegii au și adunat bani pentru cadoul de nuntă!

— Să și-i ia înapoi!

— E așa de bun! Nu bea, nu fumează...

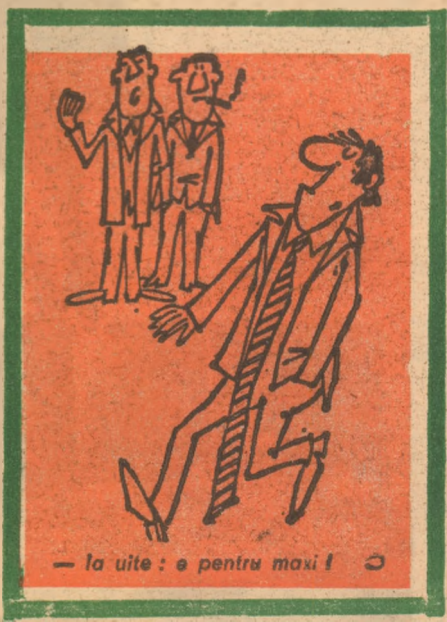
— În schimb nu știe ce-i o prismă!

— Speram să fiți mai înțelegătoare. Oricum, sinteți diriginta noastră.

— Te poftesc să mă lași în pace! În definitiv, n-aveți decît să vă căsătoriți, dacă nu vă e gîndul la învățătură! Dar să nu vă prind că nu știți la geometrie!

Și profesoara începu să le explice elevilor de la cursul seral teorema lui Pitagora.

N. Bulgakov

— la uite: e pentru maxi!